

عملکرد کشورهای موفق در
بهبود رتبه پرداخت مالیات
در گزارش «انجام کسب و کار» بانک جهانی

کد موضوعی: ۳۲۰

شماره مسلسل: ۱۳۱۵۲

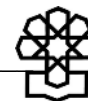
مردادماه ۱۳۹۲

گروه: مطالعات محیط کسب و کار

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۳	۱. مؤلفه‌های نماگر پرداخت مالیات
۳	۱-۱. نرخ‌های مالیاتی
۵	۱-۲. پایه مالیات
۶	۱-۳. تعداد مالیات
۷	۱-۴. معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی
۸	۱-۵. زمان
۱۰	۱-۶. ساده کردن اجرای قوانین و مقررات مالیاتی
۱۰	۲. بررسی نظام مالیاتی برخی از کشورهای موفق در نماگر پرداخت مالیات
۱۰	۲-۱. هنگ کنگ
۱۶	۲-۲. سنگاپور
۳۲	۲-۳. امارات متحد عربی
۳۴	۲-۴. عربستان سعودی
۳۷	۲-۵. قطر
۳۹	منابع و مآخذ

عملکرد کشورهای موفق در بهبود رتبه پرداخت مالیات در گزارش «انجام کسب و کار» بانک جهانی

چکیده

«پرداخت مالیات» یکی از نماگرهای مورد توجه بانک جهانی است که در گزارش‌های مختلف خود با عنوان «انجام کسب و کار» از سال ۲۰۰۶ به آن پرداخته است. در گزارش مذکور، شاخصی با عنوان «سهولت انجام کسب و کار» با استفاده از نماگرهای متعدد اندازه‌گیری می‌شود و کشورها براساس آن رتبه‌بندی می‌شوند. بانک جهانی برای نماگر پرداخت مالیات، مؤلفه‌هایی را تعریف کرده که هدف آنها تسهیل پرداخت مالیات است و از قانونگذاران می‌خواهد قوانین و مقررات مالیاتی را در این مسیر اصلاح کنند. هرچه توجه کشورها به رعایت مؤلفه‌های پرداخت مالیات در حوزه تقنین و البته اجرا بیشتر باشد، شیوه‌های پرداخت و دریافت مالیات بهبود می‌یابد. هدف اصلی کاهش هزینه‌های (مالی و زمانی) بنگاه‌ها در تعامل با دستگاه‌های بیرونی است که می‌تواند به رشد اقتصادی و گسترش سرمایه‌گذاری بیانجامد. البته، نمی‌خواهیم ادعا کنیم رعایت شاخص‌های پرداخت مالیات به تنهایی می‌تواند رشد اقتصادی و سرمایه‌گذاری را تضمین کند.^۱ بلکه ادعا آن است که قانونگذاری منطبق با شاخص‌های تسهیل پرداخت مالیات تنها یکی از راه‌های موجود برای رسیدن به رشد و توسعه اقتصادی است. به عبارت دیگر، مطالعه گزارش‌های بانک جهانی نشان می‌دهد اصلاح نظام مالیاتی در جهت تسهیل پرداخت‌ها، تنها یک ابزار برای بهبود محیط کسب و کار است.

درخصوص مؤلفه‌های پرداخت مالیات توضیح این نکته ضروری است که این مؤلفه‌ها زنجیروار در هم تنیده‌اند. هیچ یک از آنها به تنهایی نمی‌توانند به بهبود محیط کسب و کار بیانجامند. بانک جهانی بر این باور است که نظام مالیاتی به اصلاحاتی سازگار و همگرا نیاز دارد تا فضایی برای سرمایه‌گذاری فراهم آورد. قانونگذاران باید با توجه به این مؤلفه‌ها قوانین و مقررات مالیاتی لازم را وضع کنند، قوانین و مقررات موجود را اصلاح نمایند یا در صورت لزوم آنها را نسخ کنند. درواقع، این مؤلفه‌ها هدایت‌کننده قانونگذاران هستند. هدف آن است که قوانین و مقررات مالیاتی پرداخت مالیات را تسهیل کنند تا در نتیجه آن، بار اداری مالیاتی بر مؤدیان کاهش یابد، درآمد

۱. در توضیح شاخص‌های پرداخت مالیات باید تأکید کنیم که بانک جهانی بر تأثیر شاخص‌ها بر تولید تکیه دارد، نه صنایعی مانند توریسم یا هتلداری. یعنی بناسست نقش نماگرهای مختلف بر سرمایه‌گذاری در حوزه تولید و صنایع تولیدی بررسی شود.

دولت تنظیم شود و فرار و طفره مالیاتی کاهش یابد و در بهترین حالت از میان برود. از این رو، قوانین و مقررات مالیاتی باید در جهت ساده‌کردن نظام مالیاتی، صرفه‌جویی در وقت و هزینه مؤدیان و دولت گام بردارند. گزارش‌های بانک جهانی نشان می‌دهند کشورهای اروپای شرقی و آسیای مرکزی که قوانین مالیاتی خود را در سال‌های ۲۰۰۶-۲۰۰۷ اصلاح کرده‌اند، درآمد بیشتری نیز به دست آورده‌اند. از سال ۲۰۰۵، ۹۰ مورد اصلاح در قوانین و مقررات ۶۵ کشور در حوزه‌های زیر صورت گرفته است که در زمره چهار اصلاح مهم و موفق محسوب می‌شوند:

- تشکیل پرونده آنلاین،

- تجمیع مالیات‌ها،

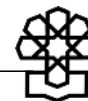
- ساده کردن اجرای قوانین و مقررات مالیاتی،

- کاهش نرخ مالیات و گسترش پایه مالیاتی.^۱

بر این اساس، در این نوشتار، مؤلفه‌های مربوط به نماگر پرداخت مالیات در گزارش‌های «انجام کسب‌وکار» بانک جهانی مورد بررسی قرار می‌گیرد. این مؤلفه‌ها عبارتند از: نرخ و پایه مالیات، تعداد مالیات‌های پرداختی، معافیت‌های مالیاتی، زمان تشکیل پرونده و پرداخت‌های مالیاتی. این مؤلفه‌ها که تقریباً در تمام گزارش‌ها آمده‌اند، در پی تسهیل پرداخت مالیات هستند تا از یک‌سو، میان درآمدزایی برای دولت و ازسوی دیگر، کاستن از بار مالیاتی بر مؤدیان موازنه برقرار کنند. گزارش‌های بانک جهانی به‌ویژه رعایت این مؤلفه‌ها را به نفع مشاغل کوچک می‌دانند. مشاغل کوچک از یک‌سو آسیب‌پذیرتر از مشاغل و صنایع بزرگ و متوسط هستند و ازسوی دیگر، رشد آنها می‌تواند به رشد اقتصادی کشور بیانجامد و منافع بسیاری را از این حیث عاید کشورها کند. از این رو، لازم است مؤلفه‌های مالیاتی با این رویکرد وارد قوانین و مقررات مالیاتی شوند.^۲ در این گزارش، نخست، نماگر پرداخت مالیات در گزارش‌های بانک جهانی تبیین می‌شود. در بخش دوم به مهمترین اصلاحات صورت گرفته در قوانین و مقررات ۵ کشور، اشاره می‌شود. کشورهای مذکور براساس رتبه‌های اول تا پنجم در گزارش انجام کسب‌وکار ۲۰۱۳ انتخاب شده‌اند. از این رو، مطالعه آنها می‌تواند راهگشای قانونگذار ایرانی باشد.

1. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business in 2008: Comparing Regulation in 178 Economies, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 39.

2. Ibid, p. 39.

۱. مؤلفه‌های نماگر پرداخت مالیات

نماگر پرداخت مالیات برای نخستین بار، در سال ۲۰۰۶، به عنوان یک نماگر مستقل وارد گزارش بانک جهانی شد. برای تبیین این نماگر، نخست مؤلفه‌های آن را در گزارش‌های انجام کسب‌وکار در طول سال‌های ۲۰۰۶-۲۰۱۳ بررسی خواهیم کرد. نماگرها تا حدی تحت تأثیر شعارهایی هستند که گزارش‌های بانک جهانی در سال‌های مختلف بر آنها متمرکز شده‌اند؛ لکن از ابتدا تاکنون مؤلفه‌های مربوط به نماگر پرداخت مالیات تغییرات چندانی نداشته‌اند. پرسش این است چه میزان مالیات باید چگونه پرداخت شود. گزارش‌های انجام کسب‌وکار بر این نوع پرسش‌ها استوار است. در این پژوهش، مؤلفه‌ها براساس ارتباطی که با یکدیگر می‌یابند به‌ترتیب در پی یکدیگر آمده‌اند. به‌علاوه، سعی شده است، پس از مطالعه تمام گزارش‌ها، مطالب مطرح در آنها زیر عناوین مربوط ذکر شود. پیش از ورود به بحث، توضیح این نکته ضروری است که در گزارش‌های کسب‌وکار مربوط به سال‌های ۲۰۰۶-۲۰۰۸، برخلاف گزارش سال‌های اخیر، مؤلفه‌ها به‌طور مشخص تعریف و تحدید نشده‌اند. موضوعاتی مانند معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی یا ساده کردن اجرای قوانین در آن گزارش‌ها مطرح شده‌اند که جای آنها در گزارش‌های سال‌های اخیر خالی است. ازاین‌رو، گزارش حاضر بنا دارد به این موضوعات ذیل مؤلفه‌های نماگر پرداخت مالیات بپردازد. به‌ویژه آنکه این موضوعات برای اصلاح نظام مالیاتی و تسهیل اجرای آن حائز اهمیت‌اند.

۱-۱. نرخ‌های مالیاتی^۱

براساس تعریف موجود در گزارش سال ۲۰۱۲، نرخ مالیاتی عبارتست از میزان مالیاتی که باید به نسبت سود شرکت پرداخت شود.^۲ نرخ مالیات به موجب قانون تعیین می‌شود و همین موضوع، اهمیت نقش تقنین را آشکار می‌کند. تجربه سایر کشورها نشان می‌دهد رایج‌ترین اصلاحات در قوانین و مقررات مالیاتی، از جمله اصلاحات سال ۲۰۰۶-۲۰۰۷، در حوزه کاهش نرخ مالیات بوده است.^۳ ازاین‌رو، یکی از جهت‌گیری‌های قوانین و مقررات مالیاتی باید اصلاح نرخ‌های مالیاتی به منظور رونق اقتصادی و سرمایه‌گذاری باشد.

افزایش یا کاهش نرخ‌های مالیاتی آثار بسیاری بر تسهیل پرداخت مالیات و ایجاد رغبت به پرداخت مالیات در مؤدیان دارد. به ظاهر، می‌توان گفت نرخ‌های بالا رغبت‌زدا هستند و نرخ‌های پایین‌تر رغبت‌زا. وقتی نرخ‌های مالیاتی افزایش می‌یابند، شاهد شکل‌گیری اقتصاد غیررسمی هستیم

1. Tax Rate

2. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business: Doing Business in a More Transparent World, 2012, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 54.

3. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business in 2008: Comparing Regulation in 178 Economies, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 39.

که در آن صاحبان صنایع و حرف تلاش می‌کنند از پرداخت مالیات طفره روند. از آنجا که صاحبان صنایع و سرمایه‌گذاران به بازده سرمایه و سود خود می‌اندیشند، به سمت اقتصاد غیررسمی و زیرزمینی سوق داده می‌شوند تا بتوانند سود خود را بهتر تأمین کنند.^۱ بی‌تردید، نتیجه این وضعیت چیزی جز کاهش درآمد دولت و کاهش سرمایه‌گذاری نیست. بنابراین، اگر بخواهیم میان نرخ مالیات، سرمایه‌گذاری و درآمد دولت رابطه برقرار کنیم، باید بگوییم هر چه نرخ مالیات افزایش یابد، میزان سرمایه‌گذاری از یکسو و درآمد دولت از سوی دیگر، کاهش می‌یابد. مطالعات بانک جهانی در سال ۲۰۰۶ نشان می‌دهد ۱۰ درصد کاهش مالیات‌های غیرمستقیم، مانند مالیات بر ارزش افزوده، ۷۰ درصد رشد سرمایه‌گذاری را به همراه دارد.^۲ البته، همان‌گونه که پیش‌تر گفته شد، باید به زنجیره‌ای بودن مؤلفه‌های مالیاتی توجه داشت. کاهش نرخ مالیات‌ها زمانی می‌تواند موجب افزایش درآمد دولت و فرصت‌های سرمایه‌گذاری شود که سایر مؤلفه‌های نماگر پرداخت مالیات نیز به‌طور مؤثر و کارآمد عمل کنند. این نکته باید در تدوین یا اصلاح قوانین و مقررات مالیاتی مد نظر قرار گیرد.

پایین نگه داشتن نرخ مالیات برای توسعه و ترغیب سرمایه‌گذاری به‌ویژه در مورد صنایع کوچک و متوسط اهمیت بیشتری می‌یابد؛ صنایعی که موجد شغل و درآمد هستند، اما درآمد عمومی چندانی را برای دولت به ارمغان نمی‌آورند.^۳

تجربه اصلاح قوانین و مقررات کشورهای مختلف در این زمینه حکایت از تمرکز آنها بر اصلاح نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها داشته است. آنها سعی کرده‌اند برای تسهیل پرداخت مالیات نرخ مالیات مذکور را کاهش دهند. کشور انگلستان نمونه بارز این کشورهاست که در فاصله سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۲، قانون مربوط به نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها را از ۲۸ به ۲۶ درصد و در شرکت‌های کوچک از ۲۱ به ۲۰ درصد اصلاح کرد.^۴ کشور کره جنوبی نیز تجربیات مفیدی در این زمینه دارد. این کشور در برنامه سه ساله اصلاح نظام مالیاتی، در سال ۲۰۰۹، حداکثر نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها را از ۲۵ درصد به ۲۲ درصد و حداقل نرخ آن را از ۱۱ درصد به ۱۰ درصد در سال ۲۰۱۰ کاهش داد. طبق این برنامه، حداکثر نرخ در سال ۲۰۱۲ از ۲۲ درصد به ۲۰ درصد کاهش خواهد یافت.^۵ این اقدام موجب افزایش اظهار مالیاتی شرکت‌ها (۷ درصد در سال ۲۰۰۸-۲۰۰۹ و ۱۰ درصد در سال ۲۰۰۹-۲۰۱۰) و متعاقباً افزایش درآمد دولت شد.^۶

1. *Ibid*, p. 43.

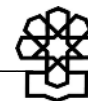
2. *Ibid*, 2006, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 51.

3. *Ibid*, 2011, p. 55.

4. *Ibid*, 2013, p. 82.

5. *Ibid*, 2012, p. 26.

6. *Ibid*, p. 27.

به‌رغم اهمیت کاستن از نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها، لازم است نرخ سایر انواع مالیات‌ها نیز اصلاح گردد و تنها بر کاهش نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها متمرکز نشود. زیرا مالیات بر درآمد شرکت‌ها سهم اندکی از تکالیف مالیاتی را به خود اختصاص می‌دهد (به‌طور میانگین کمتر از ۲۵ درصد). از این‌رو، نمی‌توان انتظار داشت با اصلاح نظام مالیات بر درآمد شرکت‌ها به اصلاحاتی عمده در نظام مالیاتی دست یافت.^۱

در بحث نرخ مالیات، یک پرسش قابل طرح است و گزارش‌های انجام کسب‌وکار در موارد متعدد بر آن تمرکز کرده‌اند: آیا رغبت مؤدیان مالیاتی تنها در گرو کاهش نرخ مالیات‌هاست؟ پاسخ گزارش‌های انجام کسب‌وکار به این پرسش منفی است. این گزارش‌ها توجه دولت‌ها را به نحوه هزینه کردن درآمدهای ناشی از مالیات در امور اجتماعی و زیربنایی معطوف می‌کنند. در اینجا، علاوه بر نقش قوانین و مقررات مالیاتی با تأثیر قوانین بودجه‌ای نیز مواجه هستیم. افزایش بودجه عمرانی و صرف آن در امور زیربنایی از محل درآمدهای مالیاتی دولت می‌تواند آثار منفی بالا بودن نرخ مالیات را تا حدودی پنهان کند. تجربه نشان می‌دهد در کشورهایی که درآمد مالیاتی صرف امور زیربنایی و خدمات اجتماعی می‌شود، مؤدیان مالیاتی نسبت به پرداخت مالیات با نرخ بالا اعتراض نمی‌کنند و این موضوع از رغبت آنها برای پرداخت مالیات نمی‌کاهد. زیرا می‌دانند دولت درآمدهای مالیاتی را در امور زیربنایی و خدمات اجتماعی هزینه می‌کند و این امر برایشان ملموس است.^۲ بنابراین بالا بودن نرخ مالیات همیشه به کاهش رغبت مؤدیان نمی‌انجامد.

اصلاح قوانین و مقررات مالیاتی در حوزه مالیات تنها یک گام برای اصلاح قوانین و مقررات مالیاتی است. چنین نیست که با کاهش نرخ‌های مالیات بتوان گفت اصلاح قوانین و مقررات به نحو مثبت انجام شده است. خلاصه کلام آنکه اصلاحات خوب به کاهش نرخ مالیات محدود نمی‌شود، بلکه باید تشکیل پرونده مالیاتی، ثبت اظهارنامه و پرداخت‌های الکترونیک مالیات نیز مد نظر مقرراتگذاران قرار گیرد.^۳ در ادامه به شرح هر یک از موارد مطرح شده خواهیم پرداخت.

۲-۱. پایه مالیات

چنان‌که گفته شد، قوانین و مقررات مالیاتی باید در جهت موازنه میان درآمد دولت، کاهش بار مالیاتی بر مؤدی و کاهش فرار مالیاتی و توسعه اقتصادی و رشد سرمایه‌گذاری گام بردارند.^۴ حال ممکن است کاهش نرخ مالیاتی توان دولت در درآمدزایی را کاهش دهد و حتی آثار منفی بر

1. *Ibid*, 2006, p. 46.

2. *Ibid*, 2007, p. 39.

3. *Ibid*, p. 41.

4. *Ibid*, p. 50.

سرمایه‌گذاری را به همراه داشته باشد. از این رو، لازم است مقنن راهکارهای دیگری برای جبران درآمد دولت بیاندیشد. برای این منظور، باید به توسعه و بسط پایه‌های مالیاتی توجه کرد. آنها تلاش می‌کنند با وضع قوانین و مقررات جدید پایه‌های مالیاتی را توسعه دهند تا دولت با کمبود درآمد مواجه نشود و فرآیند توسعه و سرمایه‌گذاری متوقف نشود، زیرا مالیات نقش مهمی در حیات کشورها، به‌ویژه کشورهای فاقد منابع نفتی و طبیعی دیگر، ایفا می‌کند؛ به‌گونه‌ای که رقابت‌های سیاسی و انتخاباتی را نیز به شدت متأثر می‌کند. بدین ترتیب بی‌دلیل نیست که قانونگذاران برای برقراری موازنه میان عناصر پیش‌گفته به تکاپو افتند. هدف آن است که نرخ مالیاتی در سطح میانه نگه داشته شود و پایه‌های مالیاتی بسط یابند. گزارش‌های انجام کسب‌وکار به طور خاص بر قانونگذاری در این مسیر اصرار دارند. از این رو، همگام با کاهش نرخ مالیاتی باید به فکر بسط پایه‌های مالیاتی از یک سو و بهبود وضعیت اداره مالیات از سوی دیگر بود. به این ترتیب است که می‌توان ادعا کرد قانونگذاری همگرا محقق شده است.

۳-۱. تعداد مالیات

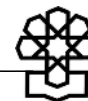
لازم است تعداد مالیات‌های پرداختی منطقی باشد. تعداد مالیات‌های پرداختی نباید کم باشد، به‌گونه‌ای که دولت را با مشکل درآمدی مواجه کند و به مانعی در برابر رشد اقتصادی تبدیل شود. همچنین، تعداد مالیات‌های پرداختی نباید زیاد باشد، به‌گونه‌ای که مؤدیان مالیاتی را با مشکل مواجه کند و به رشد اقتصاد غیررسمی دامن زند. نماگر پرداخت مالیات‌ها به این محدود نمی‌شود و عوامل دیگری را در نظر می‌گیرد: تعداد نهادهایی که مؤدیان مالیاتی باید به آنها مراجعه کنند، فراوانی پرداخت^۱ و دفعات تشکیل پرونده^۲. هرچه تعداد مالیات‌های پرداختی بیشتر باشد، تعامل صاحبان کسب‌وکار با مراجع مالیاتی نیز افزایش می‌یابد، و این امر به معنی دردسر و مزاحمت برای کسب‌وکارهاست. برای مثال، بسیاری از کشورها بیش از یک نوع مالیات بر کار^۳ دارند که از مآخذ درآمد ناخالص اخذ می‌شود. گزارش سال ۲۰۰۸ نیز با ارائه آمار بر این موضوع به شکل دیگری تأکید کرده است. تقریباً ۵۰ درصد کشورها بیش از یک مالیات بر کار، ۲۷ درصد بیش از یک مالیات بر سود و ۴۷ درصد نیز بیش از یک مالیات بر دارایی دارند. مبنای همه این مالیات‌ها یکسان است (حقوق، سود یا ارزش دارایی). اکنون،

1. The Frequency of Payment

۲. براساس روال کاری این گزارش، اگر تشکیل پرونده و پرداخت به صورت الکترونیک انجام شود، این‌گونه حساب می‌شود که مالیات یک بار در سال پرداخت شده است، حتی اگر دفعات تشکیل پرونده و پرداخت متعدد باشد. همچنین، از نظر این گزارش، یک یا چند مالیات و پرداخت‌های تکلیفی که در یک فرم ثبت و یکبار پرداخت می‌شوند، یک پرداخت به حساب می‌آیند.

The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2012, op. cit., p. 54.

3. Tax Labour

جای این پرسش باقی است که چرا نباید مالیات‌هایی را که مبنای آنها یکسان است با هم ادغام کرد؟ چرا باید بیش از یک نوع مالیات بر حقوق اخذ کرد در حالی که مالیات‌های مضاعف از یک منبع فشار مالیاتی بر مؤدی و کارمند مالیاتی را افزایش می‌دهد؟ از این رو، در این گزارش‌ها، راهکار ادغام و تجمیع مالیات‌های متعدد با یکدیگر توصیه شده است. اصلاحات در این زمینه می‌تواند از عوارض کوچک‌تر و مالیات بر تمبر آغاز شود که درآمد دولت از منبع آنها ناچیز، اما هزینه اجرای آنها گزاف است. جایگزین کردن مالیات بر فروش یا مالیات بر ارزش‌افزوده به جای مالیات بر گردش مالی^۱ نیز یکی دیگر از این مصادیق است. تجمیع مالیات‌ها به‌ویژه برای صنایع و مشاغل کوچک نافع است.^۲ نتیجه آنکه لازم است قوانین و مقررات مالیاتی در جهت ادغام مالیات‌ها و کاستن از بار مالیاتی برای مؤدیان حرکت کنند.

قانون مالیات محلی در کره جنوبی دو بار در سال ۲۰۱۰ اصلاح شد که هدف آن ادغام ۴ مالیات محلی به ۲ مالیات بود. همچنین، شرکت ملی بیمه سلامت مسئول جمع‌آوری عوارض و مالیات‌های مربوط به بازنشستگی، سلامت، بیکاری و بیمه حوادث صنعتی شد.^۳ مالیات بر درآمد یا سود شرکت‌ها، عوارض اجتماعی و مالیات بر کار که کارفرما پرداخت می‌کند، مالیات بر دارایی و نقل و انتقال آن، مالیات بر سود سهام، معاملات مالی و افزایش ارزش سرمایه،^۴ عوارض جاده‌ای، حمل‌ونقل و جمع‌آوری زباله در زمره مالیات‌هایی هستند که در کشورهای مختلف وجود دارد و در گزارش‌های انجام کسب‌وکار ذکر شده‌اند.^۵

۴-۱. معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی

تعداد مالیات‌ها در کنار تعداد معافیت‌ها قابل بحث است. بر این اساس، بانک جهانی در گزارش انجام کسب‌وکار تأکید می‌کند که باید در جهت حذف معافیت‌ها و مصونیت‌های مالیاتی گام برداشت. استدلال این بانک آن است که در بسیاری از کشورها، نمایندگان صنایع و حرف‌سعی می‌کنند با لابیگری امتیازات مالیاتی برای خود کسب کنند. این موضوع سبب شده است حجم قوانین و مقررات بی‌رویه افزایش یابد. به‌علاوه، وجود مصونیت‌ها پایه‌های مالیاتی را کاهش می‌دهد و کسب‌وکارهایی که مشمول مصونیت‌ها نمی‌شوند باید بار مالیاتی بیشتری را تحمل کنند. به بیان دیگر، مصونیت‌ها و معافیت‌ها تخصیص منابع را منحرف می‌کنند. همچنین، موجبات رانت‌خواری را

1. Turnover Tax

2. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2007, p. 42.

3. *Ibid.*, p. 27.

4. Capital Gains

5. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Singapore, 2013, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 71.

فراهم می‌آورند، زیرا صاحبان کسب‌وکار می‌خواهند از طریق قانونی مالیات را کاهش و درآمد را افزایش دهند. تجربه کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته نشان می‌دهد وضع مشوق‌های مالیاتی نقش چندانی در جذب سرمایه نداشته است. نقش عامل مذکور در جذب سرمایه به مراتب کمتر از نقش سایر عوامل بوده است. وضع مقررات مربوط به مشوق‌های مالیاتی موجب پیچیدگی قوانین و افزایش حجم کار حساب‌برسان مالیاتی می‌شود.^۱

حتی گزارش سال ۲۰۰۷ انجام کسب‌وکار، اصلی‌ترین اقدام برای کاهش فساد در اداره مالیات را تسهیل نظام مالیاتی از طریق کاهش نرخ مالیات و حذف معافیت‌ها می‌داند. به ادعای این گزارش، که شعار آن اصلاح قوانین و مقررات است، بهترین راه برای اصلاح قوانین و مقررات مالیاتی ساده کردن آنهاست به گونه‌ای که تکلیف مالیاتی صاحبان هر یک از مشاغل یکسان باشد. با این توضیح که معافیت‌های مالیاتی، امتیازات و معافیت موقت مالیاتی^۲ که برای مشاغل بزرگ‌تر یا خارجی‌ها لحاظ می‌شوند باید حذف شوند.^۳ اصلاحات در این حوزه از چنان اهمیتی برخوردار است که بانک جهانی پیشنهاد می‌کند اگر اصلاحات یکباره ممکن نیست، اصلاحات تدریجی آغاز شود.^۴ گرچه به‌رغم تأکیدهای مطرح شده، اصلاح قوانین و مقررات در این حوزه اندک بوده و کشور مصر در این میان یک استثناست.^۵

۵-۱. زمان

زمان براساس ساعت در سال محاسبه می‌گردد و مراد از آن زمانی است که باید صرف تشکیل پرونده و پرداخت سه نوع مالیات عمده و اصلی یعنی مالیات بر درآمد شرکت‌ها، مالیات بر ارزش‌افزوده یا مالیات بر فروش و مالیات بر کار شامل مالیات بر حقوق^۶ و عوارض اجتماعی^۷ شود.^۸ به بیان خلاصه، موضوع، زمانی است که باید صرف رعایت قوانین و مقررات مالیاتی شود. زمان آماده‌سازی، زمانی است که به جمع‌آوری اطلاعات لازم برای محاسبه مالیات قابل پرداخت و میزان آن اختصاص دارد. زمان تشکیل پرونده، زمانی است که به تکمیل فرم‌های اظهارنامه و تشکیل پرونده مربوط در اداره مالیات اختصاص می‌یابد. زمان پرداخت، ساعت‌هایی است که برای پرداخت آنلاین یا پرداخت حضوری صرف می‌شود. در صورت پرداخت شخصی مالیات، زمان انتظار نیز باید محاسبه شود.^۹

1. Holland, David & Vann, Richard J. "Income Tax Incentives for Investment" in Thuronyi, Victor (ed.), Tax Law Design and Drafting, International Monetary Fund Publication, 1998, p. 989.

2. Tax Holidays

3. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2007, op.cit., p. 40.

4. *Ibid*, p. 39.

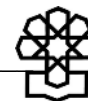
5. *Ibid*, p. 40.

6. Payroll Tax

7. Social Contribution

8. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2012, op. cit., p. 54.

9. *Ibid*, p. 54.

این مؤلفه متأثر از مؤلفه‌هایی مانند دفعات پرداخت مالیات، تعداد مالیات‌ها و الکترونیکی بودن سیستم‌های مالیاتی است. دو مؤلفه نخست را پیش‌تر توضیح دادیم. در ادامه نیز به نقش تسهیل در فرآیند تشکیل پرونده مالیاتی و پرداخت بر زمان مالیات می‌پردازیم.

یکی از راه‌های صرفه‌جویی زمانی و تسهیل تشکیل پرونده، الکترونیکی کردن فرآیند تشکیل پرونده مالیاتی است. صاحبان مشاغل و صنایع می‌توانند اطلاعات مالی را به صورت الکترونیکی وارد سیستم کنند و با یک کلیک پرونده مالیاتی تشکیل دهند. اشتباهات در این سیستم به راحتی قابل شناسایی و اصلاح هستند.^۱

ساده کردن فرآیند کاغذی تشکیل پرونده مالیاتی یکی دیگر از راه‌های تسهیل تشکیل پرونده مالیاتی است. بی‌تردید، حذف کاغذبازی‌ها به صرفه‌جویی در زمان مؤدی برای تمکین از قوانین مالیاتی می‌انجامد. انگلستان توانسته است اظهارنامه مالیات بر ارزش‌افزوده را به یک صفحه کاهش دهد، لذا مثال خوبی در این حوزه است.^۲ لازم به تأکید است این روش در گزارش‌های بعدی به طور کلی جای خود را به ثبت و پرداخت آنلاین داده و از بحث اخیر فاصله گرفته است.

طبق گزارش سال ۲۰۰۸، درخصوص تشکیل پرونده آنلاین، یک‌چهارم کشورهای دنیا تشکیل پرونده و ثبت اظهارنامه مالیاتی را به صورت الکترونیکی انجام می‌دهند، یعنی بدون اسناد کاغذی و بدون تعامل حضوری میان مؤدی و کارمند مالیاتی.^۳ یک‌سوم کشورهای دنیا برای پرداخت مالیات از پرداخت الکترونیک مانند حواله بانکی استفاده می‌کنند و نیمی نیز از طریق چک مالیات را پرداخت می‌کنند.

علاوه بر اینکه الکترونیکی کردن سیستم نیاز به آموزش عمومی دارد،^۴ مؤدیان مالیاتی باید به سیستم‌های الکترونیکی محاسبه و پرداخت مالیات اعتماد کنند. از این رو، سیستم‌های مربوط باید با کیفیت و دقت بالا طراحی و تنظیم شوند تا از داده‌ها حفاظت کنند. این موضوعات نباید از دید قانونگذاران پنهان بماند و لازم است در این خصوص قوانین مربوط به حفظ محرمانگی، حفاظت از داده‌ها و پذیرش امضای الکترونیکی وضع شوند.^۵

در سال ۱۹۹۷، تشکیل پرونده در کره جنوبی به صورت الکترونیکی انجام شد. در سال ۲۰۰۲، سیستم الکترونیکی جدید پرداخت مالیات در خانه^۶ تعریف شد که براساس مطالعات بانک جهانی، زمان لازم برای رعایت قوانین و مقررات مالیاتی در سال ۲۰۱۰ به میزان ۱۴ درصد کاهش یافت.^۷

1. *Ibid*, 2006, op. cit., p. 50.

2. *Ibid*.

3. *Ibid*, 2008, op. cit., p. 42.

4. *Ibid* 2009, p. 42.

5. *Ibid* 2010, p. 47.

6. Hometax System

7. *Ibid* 2012, op. cit., p. 26.

۱-۶. ساده کردن اجرای قوانین و مقررات مالیاتی

این عنوان در گزارش سال ۲۰۰۸ به این شکل و سیاق طرح شده است، اما بی‌ارتباط به زمان اجرای قوانین و مقررات مالیاتی نیست. در بیش از نیمی از کشورها، مشاغل باید برای مقاصد مالیاتی دفاتر حسابداری خاصی را نگهداری کنند. دو پنجم کشورها برای هر مالیات قانون جداگانه‌ای وضع کرده‌اند که این اجرای آنها را با مشکل مواجه می‌کند. از اینجا می‌توان نتیجه گرفت که هرچه قوانین مالیاتی پیچیده‌تر شوند، رغبت به رعایت آنها کاهش می‌یابد؛ لذا شاهد کاهش درآمد مالیاتی خواهیم بود. به‌طور میانگین، قوانین و مقررات مالیاتی شفاف درآمد مالیاتی را تا ۶ درصد افزایش می‌دهد.^۱ به طور کلی، هرچه قوانین و مقررات مالیاتی ساده و شفاف‌تر باشند، رعایت آنها میسرتر می‌شود. قوانین و مقررات پیچیده، فرار مالیاتی را افزایش و فساد را کاهش می‌دهند.^۲

شفافیت در مقررات حسابداری بحثی دیگر است. بیشتر کشورها از سیستم خوداظهاری پیروی می‌کنند و تنها ۱۶ درصد از کشورها، تحلیل مبتنی بر ریسک را مبنای محاسبه مالیات قرار داده‌اند. از این‌رو، حسابرسان در معرض رشوه هستند. هر چه قوانین شفاف‌تر باشند و این مسئله که چه کسی چگونه حسابداری کند را تعیین نمایند، احتمال رشوه کاهش و درآمد مالیاتی افزایش می‌یابد. کشورهای که مالیات را بر مبنای تحلیل ریسک محاسبه می‌کنند، درآمد مالیاتی بیشتری دارند، اگرچه نرخ مالیاتی آنها پایین است.^۳ از این‌رو، لازم است کشورهایی که سیستم خوداظهاری دارند، قوانین و مقررات شفاف در این حوزه وضع کنند، فرآیند گزارش‌دهی خودکار ایجاد نمایند، ضمانت اجرای لازم برای عدم پیروی از قوانین مربوط به خوداظهاری یا اظهار خلاف را تعریف کنند و ارزیابی بر مبنای ریسک صورت گیرد.^۴

۲. بررسی نظام مالیاتی برخی از کشورهای موفق در نماگر پرداخت مالیات

۲-۱. هنگ کنگ

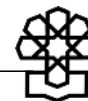
نظام مالیاتی این کشور سه ویژگی و مؤلفه مهم دارد: نخست، مالیات‌ها ماهیت منسجمی دارند؛ به این معنا که مالیات‌ها به‌طور مستقل بر گروه‌های درآمدی متفاوت وضع می‌شود، به جای اینکه یک نظام منسجم واحد برای مالیات بر درآمد وجود داشته باشد؛ دوم، نظام سرزمینی (منشأ سرمایه) حاکم است؛ سوم، فقدان مالیات بر سود سهام و درآمد سرمایه‌ای و تکیه بر عواید ناشی از

1. *Ibid* 2008, op. cit., p. 43.

2. *Ibid* 2012, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 58.

3. *Ibid* 2008, op. cit., p. 43.

4. *Ibid* 2012, op. cit., p. 60.

معاملات زمین. در سال ۲۰۰۴، دولت به این نتیجه رسید که باید قانون مالیات را تغییر دهد، اما اینکه چگونه و در چه محدوده‌ای هنوز مشخص نبود.^۱ لکن مقاومت عمومی بیشتر از آن بود که برنامه دولت به موفقیت نائل شود.

۲-۱-۱. جایگاه هنگ کنگ در گزارش‌های انجام کسب‌وکار

در گزارش سال ۲۰۱۳، هنگ کنگ رتبه سوم را در میان ۱۸۳ اقتصاد جهان به خود اختصاص داده است.^۲ در هنگ کنگ، یک حرفه با اندازه متوسط^۳ که کالاهای مصرفی تولید می‌کند و می‌فروشد مشمول یک مالیات بر درآمد و یک مالیات بر سوخت است که در مجموع ۱۴ درصد تولید ناخالص داخلی آن حرفه را تشکیل می‌دهد. رعایت الزامات مقررات مالیاتی در این کشور نیاز به ۸۰ ساعت زمان دارد (جدول ۱).^۴

جدول ۱. داده‌های گزارش انجام کسب‌وکار ۲۰۱۳ راجع به نماگر پرداخت مالیات در خصوص هنگ کنگ^۵

سال مورد بررسی	تعداد پرداخت‌ها	زمان رعایت قانون (ساعت در سال)	نرخ کلی مالیات (درصد از سود ناخالص)
۲۰۰۶	۴	۸۰	۲۴/۴
۲۰۰۷	۴	۸۰	۲۴/۴
۲۰۰۸	۴	۸۰	۲۴/۴
۲۰۰۹	۴	۸۰	۲۴/۲
۲۰۱۰	۴	۸۰	۲۳/۱
۲۰۱۱	۳	۸۰	۲۳/۰
۲۰۱۲	۳	۸۰	۲۳/۰
۲۰۱۳	۳	۷۸	۲۳/۰

تعداد مالیات‌ها و درصد آنها نیز به تفکیک در جدول زیر آمده است:

1. Cullen, Richard and Simmons, Richard S. "Tax Reform - and Democratic Reform - in Hong Kong: WHAT DO THE PEOPLE THINK?", British Tax Review, Vol. 6, 2008, Available online at: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2165160, p. 4.
2. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Hong Kong SAR (China), 2012, available online at: <http://www.doingbusiness.org>. p. 69.
3. Medium-size Business
4. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2006, op. cit., p. 45.
5. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Hong Kong SAR (China), 2012, available online at: <http://www.doingbusiness.org>. p. 70.

جدول ۲. تعداد مالیات‌ها و درصد آنها در هنگ کنگ^۱

مالیات یا پرداخت‌های تکلیفی	مالیات و عوارض	توضیحات مربوط به پرداخت‌ها	زمان	نرخ مالیات قانونی	پایه مالیات	نرخ کلی مالیات (درصد از سود)
پرداخت‌های تأمین اجتماعی، مالیات‌های کارفرما	۱	ثبت آنلاین	۲۸	۱۵-۱۶ درصد	حقوق بالا	۱۷
مالیات بر درآمد شرکت	۱		۵۰	۱۷ درصد	سود قابل مالیات	۶
مالیات بر دارایی	۱		۰	۱۰ درصد	ارزش دارایی	۴/۷
کل	۵		۸۲			۲۷/۶

داده‌های این گزارش‌ها همچنین نشان می‌دهند که طی سال‌های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۳ تنها اصلاح در حوزه نماگرهای شاخص بانک جهانی مربوط به سال ۲۰۱۱ است که مالیات بر سوخت دیزل حذف شده است.^۲

۲-۱-۲. قوانین و مقررات مالیاتی

نظام حقوقی این کشور تحت تأثیر نظام‌های حقوقی عرفی و نانوشته است. نظام حقوقی مالیاتی این کشور به داشتن قوانین و مقررات ساده و عاری از پیچیدگی مشهور است. لکن این قوانین از قدمت بسیار برخوردارند و تغییر چندانی نکرده‌اند. شاهد این سخن «حکم عواید سرزمینی»^۳ است که به عنوان قانون اصلی مربوط به مالیات از سال ۱۹۴۷ تا کنون تغییرات بسیار اندکی پذیرفته است.^۴

الف) نرخ مالیات

در هنگ کنگ بر پیچیده بودن قوانین مربوط به تعیین نرخ مالیات و دقت در گزینش نرخ بسیار تأکید می‌شود.^۵ نرخ کلی مالیات ۲۷/۶ درصد از درآمد حاصل است.^۶ نرخ معمول مالیات بر درآمد شرکت‌های ثبت شده ۱۶/۵ درصد و برای مشاغل تجارت‌های غیرشرکتی ۱۵ درصد است که در اخذ آن تفاوتی میان مقیم هنگ کنگ و غیرمقیم نیست. عواید ناشی از فعالیت‌های خارج از این کشور مشمول مالیات در

1. *Ibid*, p. 74.

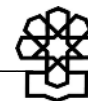
2. *Ibid*, p. 73.

3. The Inland Revenue Ordinance (IRO)

4. Cullen, Richard and Simmons, Richard S. (2008), "TAX REFORM - AND DEMOCRATIC REFORM - IN HONG KONG: WHAT DO THE PEOPLE THINK?", *British Tax Review*, Vol. 6, available online at: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2165160, p. 3.

5. *Doing Business: Economy Profile: Hong Kong SAR (China)*, 2012, op. cit., p. 68.

6. *Ibid*, p. 74.

این کشور نمی‌شود.^۱ پرداخت‌های تکلیفی کارفرما به صندوق بازنشستگی ۰/۱ درصد است که به صورت آنلاین ثبت می‌شوند.^۲ مالیات بر تمبر اموال غیرمنقول، بسته به ارزش فروش یا انتقال دارایی، حداکثر ۴/۲۵ درصد است.

ب) پایه مالیات

پایه مالیاتی در این کشور، گسترده نیست و این یک معضل در نظام حقوقی مالیاتی این کشور به حساب می‌آید؛ زیرا جمعیت کشور هنگ کنگ سالخورده است. این موضوع پایه مالیات بر حقوق را کاهش می‌دهد. از این رو، لازم است مالیات‌های جدیدی با پایه مالیاتی گسترده تعریف شوند تا مشکلات ناشی از کاهش درآمد مالیاتی جبران شود. برای این منظور مالیات بر مصرف، پرداخت‌های تأمین اجتماعی، مالیات بر کالاهای تجملاتی یا مالیات بر سرمایه مورد توجه کارشناسان قرار گرفته است. در این میان، مالیات بر کالاها و خدمات بیش از دیگر انواع مالیات‌ها با استقبال مواجه شده است، زیرا مغایرت آن با فضای رقابتی اندک است.^۳ حتی از ایده کاستن از معافیت‌ها برای گسترش پایه مالیاتی حمایت نشده است. در سال ۲۰۰۰، دولت کمیته مشورتی برای بررسی گسترش پایه‌های مالیاتی^۴ تشکیل داد تا این معضل بررسی شود. تاکنون بیشترین نظر موافق متوجه بسط پایه‌های مالیاتی از طریق مالیات بر کالاها و خدمات بوده است. زیرا، نخست، در مقایسه با استانداردهای بین‌المللی، کمتر به آن توجه شده است؛ دوم، پایه مالیات بر کالاها و خدمات گسترده و متنوع است و می‌توان با نرخ پایین آن را از مؤدیان اخذ کرد؛ سوم، هنگ کنگ را از افزایش نرخ مالیات‌ها بی‌نیاز می‌کند و همچنان فضای این کشور حفظ می‌شود.^۵

ج) مالیات‌های پرداختی

مؤدیان مالیاتی، به طور خاص صاحبان حرف و صنایع، در نظام حقوقی هنگ کنگ مکلف به پرداخت سه نوع مالیات هستند: مالیات بر دارایی، مالیات بر درآمد و پرداخت‌های تأمین اجتماعی. مالیات بر فروش، مالیات بر سرمایه، مالیات بر ارزش افزوده و مالیات بر ارزش خالص سالیانه در نظام حقوقی هنگ کنگ جایگاهی ندارد. به طور کلی، مالیات غیرمستقیمی از مؤدیان اخذ نمی‌شود. همچنین، به تازگی بحث حذف تمبر فروش و صدور سهام و اوراق بهادار مطرح شده است.^۶

1. The Inland Revenue Department of Hong Kong (SAR), "A Brief Guide to Taxes Administered by the Inland Revenue Department", 2012 – 2013, p. 3.

2. Doing Business: Economy Profile: Hong Kong SAR (China), 2012, op. cit., p. 74.

3. Available online at: http://www.taxnews.com/news/Hong_Kong_Governme nt_Publishes_Final_Tax_Reform_Report__27590.html.

4. Advisory Committee on New Broad-based Taxes

5. Cullen, Richard and Simmons, Richard S. (2008), "TAX REFORM - AND DEMOCRATIC REFORM - IN HONG KONG: WHAT DO THE PEOPLE THINK?", British Tax Review, Vol. 6, available online at: http://papers.ssrn.com/ sol3/papers.cfm? abstract_id=2165160, p. 4.

6. Available online at: <http://www.lowtax.net/lowtax/html/hongkong/jhkntax.html>.

د) معافیت‌ها، مشوق‌های مالیاتی و کاهش درآمد مشمول مالیات

بارزترین معافیت مالیاتی عبارت است از معافیت سود سهام از پرداخت مالیات. افزون بر این، در ادامه نوشتار، عناوین دیگری که مشمول مالیات بر درآمد می‌شوند ذکر شده‌اند. به نظر می‌رسد این کشور توانسته است از معافیت‌ها و مشوق‌ها در جهت بهبود محیط کسب‌وکار و تشویق سرمایه‌گذاری بهره‌گیرد.

نخست، کاهش درآمد مشمول مالیات (ماده (۱) ۱۶ حکم درآمد داخلی

درآمد مشمول مالیات به دلیل لحاظ هزینه‌های زیر، تحت شرایط خاص، کاهش می‌یابد:

- بهره‌وام‌ها یا هزینه اجاره و تصرف ساختمان که صرف درآمندی می‌شوند،
- مطالبات سوخت شده^۱ و مشکوک‌الوصول،
- هزینه مربوط به تعمیرات ساختمان، تأسیسات، ماشین‌ها و اجزایی که صرف درآمندی می‌شود،
- هزینه ثبت علامت تجاری، صنعتی یا حق اختراعی که صرف درآمندی می‌شود،
- هزینه‌ای که صرف خرید حق مالکیت فکری برای درآمندی می‌شود،
- هزینه‌ای که صرف تحقیق و توسعه می‌شود، از جمله تحقیق مربوط به بازار، مدیریت، کسب‌وکار و هزینه‌های مربوط به آموزش فنی،
- پرداخت‌های تکلیفی کارفرما به صندوق ذخیره تکلیفی،
- پرداخت‌های تکلیفی که مالک اختصاصی^۲ یا یک شریک به‌عنوان خویش‌فرما مکلف به پرداخت آنهاست.^۳

دوم، مشوق‌های مالیاتی

به برخی از گزینه‌های مشمول مشوق‌های مالیاتی به شرح زیر قابل ذکر هستند:

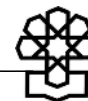
- هزینه‌های سرمایه‌ای مربوط به توسعه‌های مالیاتی به شرح زیر قابل ذکر هستند:
 - هزینه‌های سرمایه‌ای مربوط به توسعه‌های مالیاتی به شرح زیر قابل ذکر هستند:
 - هزینه‌های سرمایه‌ای مربوط به توسعه‌های مالیاتی به شرح زیر قابل ذکر هستند:

۸. Bad Dept منظور از این اصطلاح مطالباتی است که شرکت از اشخاص دیگر دارد، اما به دلایل مختلف و رغم تلاش‌های بسیار، این مطالبات قابل وصول نیستند یا هزینه وصول آنها از مبلغ مطالبات تجاوز می‌کند.

2. Sole Proprietor

3. The Inland Revenue Department of Hong Kong (SAR), "A Brief Guide to Taxes Administered by The Inland Revenue Department", 2012 – 2013, pp. 3-4, Available online at: www.ird.gov.hk/eng/pdf/tax_guide_e.pdf.

4. Concessionary Rate

- معافیت از پرداخت مالیات بر سود سپرده‌گذاری‌هایی که در هنگ کنگ در یک مؤسسه
ذیصلاح انجام می‌شود (سودی که مؤسسات مالی دریافت می‌کنند مشمول این معافیت نمی‌شود).
- برای سال ارزیابی ۲۰۱۰-۲۰۱۱، ۱۰۰ درصد کاهش مالیات بر درآمد مشمول هزینه‌های سرمایه‌ای
می‌شود که صرف ابزارها و ماشین‌آلات سازگار با محیط زیست شده‌اند.^۱

سوم، معافیت استهلاک

- تأسیسات و ساختمان‌های صنعتی

هزینه‌های سرمایه‌ای که به ساخت‌وساز تأسیسات صنعتی در تجارت‌های خاص، مانند حمل‌ونقل،
برق، آب و...، تولید، توزیع و ذخیره کالا، کشاورزی و مواردی از این دست اختصاص می‌یابند
مشمول معافیت‌های استهلاک می‌شوند. میزان این معافیت عبارت است از ۲۰ درصد هزینه
سرمایه‌ای در سالی که هزینه انجام شده است و معافیت سالیانه به میزان ۴ درصد هزینه‌ای که
انجام شده است تا هزینه کلی مستهلک شود.

- تأسیسات و ساختمان‌های تجاری

ساختمان‌ها و تأسیساتی که صنعتی نیستند، اما برای مقاصد تجارت و کسب‌وکار از آنها استفاده
می‌شود مشمول معافیت سالیانه «ساختمان تجاری» می‌شوند که به میزان ۴ درصد هزینه
سرمایه‌ای است که به ساخت این تأسیسات اختصاص می‌یابد.

- تجهیزات و ماشین‌آلات

- ۶۰ درصد هزینه تجهیزات و ماشین‌آلات مشمول معافیت اولیه^۲ می‌شوند.
- معافیت‌های سالیانه که هیئت مالیات سرزمینی بر مبنای ارزش کاهش یافته دارای نرخ آنها را
تعیین می‌کند.

- این نرخ‌ها، مطابق عمر مفید تخمینی تجهیزات و ماشین‌آلات ۱۰، ۲۰ و ۳۰ درصد است، و ...^۳.

ه) زمان

مدت زمان لازم برای پیروی از تکالیف اداری مالیاتی در سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۲، ۸۰ ساعت در
سال بوده که در سال ۲۰۱۳ این زمان به ۷۸ ساعت کاهش یافته است.^۴ کاهش زمان تا حد زیادی به
الکترونیکی کردن فرآیند ثبت اظهارنامه و پرداخت مالیات بازمی‌گردد.

1. Ibid.

2. Initial Allowance

3. The Inland Revenue Department of Hong Kong (SAR), "A Brief Guide to Taxes Administered by The Inland Revenue Department", 2012 – 2013, pp. 6-7, Available online at: www.ird.gov.hk/eng/pdf/tax_guide_e.pdf.

4. Doing Business: Economy Profile: Hong Kong SAR (China), 2012, op. cit., available online at: <http://www.doingbusiness.org>. p. 70.

و) ساده کردن اجرای قوانین و مقررات مالیاتی

ساده کردن اجرای قوانین و مقررات مالیاتی طرق گوناگونی دارد، اما مهمترین وجه آن ثبت الکترونیکی اظهارنامه است. روش‌های مربوط عبارتند از:

نخست، ثبت اظهارنامه و پرداخت الکترونیکی

امکان پرداخت الکترونیکی از طریق اینترنت، تلفن و دستگاه‌های خودپرداز وجود دارد. در پرداخت تلفنی تنها به دو شماره تلفن، یکی برای ثبت اظهارنامه و دیگری برای پرداخت مالیات، نیاز است.^۱ سامانه مالیات الکترونیکی مخصوص دریافت اطلاعات و پرداخت مالیات تعریف شده است که هدف آن ارائه خدمات امن، آسان و سازگار با محیط زیست است. از طریق این سامانه می‌توان تمام اسناد مربوط به ثبت اظهارنامه، تکمیل آن و پرداخت مالیات یا دیگر فرآیندها را دانلود کرد. اظهارها و آگهی‌های لازم از طریق این سامانه به مؤدیان داده می‌شود.^۲

دوم، پرداخت پستی

پرداخت از طریق پست به صورت چکی و نه نقدی در وجه اداره عواید سرزمینی این کشور انجام می‌شود.

سوم، پرداخت حضوری

- مراجعه حضوری به اداره پست و پرداخت نقدی یا چکی با ارائه قبض مالیاتی،
- پرداخت تا سقف ۵۰۰۰ دلار آمریکا از طریق برخی فروشگاه‌های کوچک که برای این منظور مشخص شده‌اند، مانند فروشگاه وانگو.^۳

۲-۲. سنگاپور

یکی از ویژگی‌های بارز نظام حقوقی سنگاپور، به‌ویژه در حوزه مالیات، به‌روز کردن قوانین و مقررات همگام با نیازهای جامعه است. این کشور، به‌رغم جایگاه بالا در گزارش‌های بانک جهانی، خود را از تغییرات مستمر، به‌روز کردن و ارتقای خدمات الکترونیک مستغنی نمی‌داند. سنگاپور اصرار دارد به‌عنوان کشوری شاخص برای تسهیل تجارت در دنیا به شمار آید و برای خود شهرت جهانی کسب کند.^۴ از این‌رو، سیاستگذاری و مقرراتگذاری در حوزه مالیات را بر این مبنا استوار کرده است. از میان قوانین و مقررات متعدد، دو قانون نقش بیشتری در تمشیت نظام مالیاتی

1. The Inland Revenue Department of Hong Kong (SAR), "A Brief Guide to Taxes Administered by The Inland Revenue Department", 2012 – 2013, pp. 26-7, Available online at: www.ird.gov.hk/eng/pdf/tax_guide_e.pdf.

2. <http://www.gov.hk/en/residents/taxes/etax/>

3. VanGO Convenience Store

The Inland Revenue Department of Hong Kong (SAR), "A Brief Guide to Taxes Administered by The Inland Revenue Department", (2012 – 2013), pp. 26-7, Available online at: www.ird.gov.hk/eng/pdf/tax_guide_e.pdf.

4. "Singapore tops World Bank's charts for the 6th year", available online at: <http://www.guidemesingapore.com/blog-post/singapore-business/singapore-tops-world-banks-charts-for-the-6th-year>.

سنگاپور برعهده داشته است: قانون مالیات بر درآمد (۱۹۴۸ و اصلاحات بعدی)^۱ و قانون مشوق‌های توسعه اقتصادی (معافیت از مالیات بر درآمد) مندرج در قانون (۱۹۶۷ و اصلاحات بعدی)^۲. مشخصه نظام مالیاتی کشور سنگاپور نرخ پایین مالیات بر درآمد، مشوق‌های مالیاتی و معافیت‌های مالیاتی است.^۳ در ادامه، نخست، جایگاه سنگاپور را از زبان آمار و ارقام موجود در گزارش‌های بانک جهانی نشان خواهیم داد. سپس، قوانین و مقررات مالیاتی این کشور را براساس مؤلفه‌های پیش‌گفته (نرخ مالیات، پایه مالیات، تعداد پرداخت و...) مطالعه خواهیم کرد.

۱-۲-۲. جایگاه سنگاپور در گزارش‌های انجام کسب‌وکار

در گزارش سال ۲۰۱۳، سنگاپور رتبه پنجم را در میان ۱۸۵ نظام اقتصادی از حیث پرداخت مالیات به خود اختصاص داده است.^۴ به‌طور میانگین، شرکت‌ها در سنگاپور پنج نوع مالیات در سال پرداخت می‌کنند و از این حیث، ۸۲ ساعت زمان برای ثبت اظهارنامه، آماده کردن اطلاعات و پرداخت مالیات صرف می‌کنند. همچنین، به‌طور میانگین، شرکت‌ها ۲۷/۶ درصد از سود خود را به پرداخت این مالیات‌ها اختصاص می‌دهند (جدول ۳).^۵

جدول ۳. داده‌های گزارش انجام کسب‌وکار ۲۰۱۳ راجع به نماگر پرداخت مالیات در سنگاپور^۶

سال مورد بررسی	تعداد پرداخت‌ها	زمان لازم برای پیروی از قانون (ساعت در سال)	مجموع نرم مالیات قابل پرداخت (درصد از سود ناخالص)
۲۰۰۵	۱۶	۳۰	۱۹/۵
۲۰۰۶	۵	۸۰	۲۷/۷
۲۰۰۷	۵	۸۰	۲۴/۸
۲۰۰۸	۵	۸۰	۲۴/۲
۲۰۰۹	۵	۸۴	۲۷/۹
۲۰۱۰	۵	۸۴	۲۷/۸
۲۰۱۱	۵	۸۴	۲۵/۴
۲۰۱۲	۵	۸۴	۲۷/۱
۲۰۱۳	۵	۸۲	۲۷/۶

1. Income Tax Act

2. Economic Expansion Incentives (Relief from Income Tax) Act.

3. Janus Corporate Solutions (2012), "Singapore Tax Report", available online at: <http://www.guidemesingapore.com/docs/singapore-taxation-handbook.pdf>.

4 The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Singapore, 2013, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.

5. *Ibid*, p. 72.

6. *Ibid*, p. 73.

تعداد مالیات‌ها و درصد آنها نیز به تفکیک در جدول زیر آمده است:

جدول ۴. تعداد مالیات‌ها و درصد آنها در سنگاپور^۱

مالیات یا پرداخت‌های تکلیفی	مالیات‌ها و عوارض	توضیحات مربوط به پرداخت‌ها	زمان	نرخ مالیات قانونی	پایه مالیات	نرخ کلی مالیات (درصد از سود)
پرداخت‌های تأمین اجتماعی، مالیات‌های کارفرما	۱	ثابت آنلاین	۱۰	۱۵-۱۶ درصد	حقوق بالا	۱۷
مالیات بر درآمد شرکت	۱	ثابت آنلاین	۳۲	۱۷ درصد	سود قابل مالیات	۶
مالیات بر دارایی	۱		۰	۱۰ درصد	ارزش دارایی	۴/۷
عوارض جاده‌ای	۱		۰	بهای ثابت	اندازه ماشین	۰
مالیات بر کالا و خدمات	۱	ثابت آنلاین	۴۰	۷ درصد	ارزش افزوده	۰
کل	۵		۸۲			۲۷/۶

۲-۲-۲. قوانین و مقررات مالیاتی

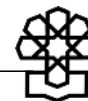
در سنگاپور، قانون مالیات بر درآمد به ساماندهی مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی اختصاص دارد که در سال ۱۹۴۸ تصویب شد و از آن زمان تا سال ۲۰۰۰ اصلاحات اندکی پذیرفت. تغییر و اصلاح قوانین و مقررات مالیاتی از اوایل دهه ۱۹۹۰ آغاز شد. این اصلاحات چند بُعدی بود و شامل اصلاحات محتوایی، ساختاری و اجرایی می‌شد. مهمترین اصلاحات محتوایی وضع مالیات بر ارزش افزوده در سال ۱۹۹۴ و ورود آن به نظام مالیاتی سنگاپور بود.^۲ همچنین، در سال ۲۰۰۰، دولت به سمت **یک سطحی کردن** مالیات بر درآمد شرکت‌ها گام برداشت و قوانین و مقررات مربوط به این حوزه را اصلاح کرد.^۳ از حیث ساختاری، در دهه ۱۹۹۰، نهاد عواید داخلی/ سرزمینی سنگاپور،^۴ پس از طی تغییرات بنیادین، به‌عنوان مرجع جمع‌آوری مالیات در داخل کشور شناخته شد. از حیث تغییرات اجرایی نیز می‌توان به الکترونیکی کردن سیستم اداره مالیات اشاره کرد که به نوبه خود تحولات چشمگیری را در نظام مالیاتی این کشور به وجود آورده است. تمام این تغییرات و اصلاحات است که نظام مالیاتی این کشور را به مأمنی برای سرمایه‌گذاران و صاحبان مشاغل تبدیل کرده است. در ادامه گزارش، مؤلفه‌های متعدد نماگر پرداخت مالیات در این کشور را از منظر قوانین و مقررات مد نظر قرار می‌دهیم.

1. Ibid, p. 78.

2. Jenkins, Glenn & Khadka, Rup, "Tax Reform in Singapore", Development Discussion Paper No. 644, Harvard Institute for International Development, Abstract, 1998

3. "Singapore Income Tax System & Tax Rates", Available online at: <http://www.guidemesingapore.com/taxation/topics/singapore-tax-rates>.

4. The Inland Revenue Authority of Singapore (IRAS)

در نگاه نخست، نکته قابل تأمل در نظام حقوقی سنگاپور آن است که اصلاحات پی در پی و وضع مصوبات جدید، سد راه نظام مالیاتی این کشور نیست. نظام مالیاتی این کشور، خود را نسبت به تغییرات متعدد منعطف نشان داده است. خلاصه آنکه از هرج و مرجی که انتظار می‌رود تغییرات زود هنگام قوانین و مقررات به وجود آورد خبری نیست. نباید از این موضوع نیز غافل ماند که هدف دیگر قوانین و مقررات مالیاتی در این کشور، مبارزه با فرار مالیاتی است و بنا دارند با ابزار قانون دایره برنامه‌های سختگیرانه مالیاتی را محدود کنند.^۱

مقرراتگذاری نیز در قوانین این کشور به رسمیت شناخته شده است و وزیر امور مالی، به موجب ماده (۷) قانون مالیات بر درآمد، اختیار مقرراتگذاری، از جمله به منظور اجرای قانون مذکور، را دارد. این مقررات نیز مانند قوانین مصوب پارلمان در وبسایت اداره مالیاتی این کشور (نهاد عواید سرزمینی) قرار می‌گیرد تا تمام شهروندان همه به آن دسترسی داشته باشند. شهروندان به خوبی می‌دانند فعالیت آنها مشمول کدام مالیات و با چه نرخ می‌شود. پس از این توضیحات، به ترتیب مؤلفه‌های مورد نظر در گزارش‌های بانک جهانی را در نظام حقوقی این کشور بررسی می‌کنیم.

الف) نرخ مالیات

اواخر دهه ۱۹۸۰ زمان مهمی برای تحول در کاهش نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی و شرکت‌هاست. به موجب این تغییرات، در سال ۱۹۸۷، نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها از ۴۰ درصد به ۳۳ درصد تقلیل یافت. نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها، که در سال ۲۰۰۰، ۲۶ درصد بود، دوباره رو به کاهش گذاشت.^۲ به رغم بحران‌های مالی و اقتصادی، این کشور ترجیح داد نرخ مالیات را در سال ۲۰۱۰ کاهش دهد.^۳ بر این اساس، در این سال، نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها برای عواید تا ۳۰۰ هزار دلار سنگاپور به حدود ۸/۵ درصد و برای عواید بالاتر از آن به ۱۷ درصد رسید و نرخ مالیات بر درآمد افراد به حداکثر ۲۰ درصد کاهش یافت. در حال حاضر، نرخ مالیات بر درآمد اشخاص غیرمقیم ۱۵ درصد است.^۴ نرخ مالیات بر خدمات و کالاها (مالیات بر ارزش افزوده) نیز ۷ درصد برآورد شده است. نرخ این مالیات در ابتدا ۳ درصد بود تا مردم بتوانند خود را با آن تطبیق دهند. سپس، قوانین و مقررات در جهت افزایش تدریجی این نرخ اصلاح شدند.^۵

1. Asher, Mukul G., Tax Reform in Singapore: Working Paper No. 91, Asia Research Center, 1999, p. 16.

2. Attractive Singapore Tax Regime Stands Out amid Rising Rates Globally, On November 14, 2012, in Singapore Taxes, available online at: <http://www.guidemesingapore.com/blog-post/singapore-taxes/attractive-singapore-tax-regime>.

3. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Paying Taxes 2011(The global picture), available online at: www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/pdf/paying-taxes-2011.pdf, p. 7.

4. Janus Corporate Solutions, "Singapore Tax Report", 2012, Available online at: <http://www.guidemesingapore.com/docs/singapore-taxation-handbook.pdf>.

5. Jenkins & Rup (1998), op. cit., p.12.

در سال ۲۰۰۳، مالیات بر درآمد شرکت‌ها **یک‌لایه‌ای** شد که مهمترین نتیجه آن حذف مالیات مضاعف بر سود سهام‌داران بود.^۱

چنان‌که گفته شد، صرف کم بودن نرخ مالیاتی کافی نیست تا نظام مالیاتی یک کشور به مدلی برای پیروی دیگر کشورها تبدیل شود. اینکه نظام مالیاتی چگونه اهداف اقتصادی و اجتماعی را محقق می‌سازد و آیا می‌تواند سطح کیفیت زندگی شهروندان را بهبود بخشد موضوعی دیگر است که از چشم مؤدیان مالیاتی دور نمی‌ماند. سنگاپور در میان کشورهای قرار دارد که به‌رغم پایین بودن نرخ مالیات بر درآمد، توانسته است سطح زندگی شهروندان خود را بهبود بخشد و به سطح بالایی توسعه دست یابد.^۲ در زیر، جدول نرخ مالیات‌ها از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۲ آمده است. البته، نباید نادیده گرفت که این نرخ‌ها با لحاظ معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی پایین‌تر از میزان مرقوم هستند.^۳

جدول ۵. نرخ مالیات‌ها از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۲ در سنگاپور

سال ارزیابی	نرخ (درصد)
۲۰۱۰-۲۰۱۲	۱۷
۲۰۰۸ و ۲۰۰۹	۱۸
۲۰۰۵ تا ۲۰۰۷	۲۰
۲۰۰۳ و ۲۰۰۴	۲۲
۲۰۰۲	۲۴/۵
۲۰۰۱	۲۵/۵
۲۰۰۰	۲۶

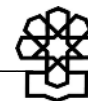
ب) پایه مالیات

کشور سنگاپور با مشکل جمعیت سالخورده مواجه است. در چنین وضعیتی، بار مالیات بر درآمد بر دوش گروه کوچکی از جوانان این کشور است. این موضوع می‌تواند در رشد و توسعه این کشور خلل وارد آورد. لذا لازم است مالیات با پایه گسترده تعریف شود تا بار مالیات بر دوش جمعیت بیشتری قرار گیرد. همچنین، با روند نزولی نرخ‌های مالیات، لازم است دولت منبع درآمد خود را از طریقی دیگر تأمین کند. بی‌تردید، یکی از راه‌های موجود گسترش پایه‌های مالیاتی از طریق وضع مالیات بر ارزش‌افزوده است که کشورهای مختلف آن را تجربه کرده‌اند. در واقع، مالیات بر کالاها و خدمات (که در بیشتر کشورها مالیات بر ارزش‌افزوده نامیده می‌شود) نیز در

1. Available online at: <http://www.iras.gov.sg/irasHome/page04.aspx?id=10258>.

2. Paying Taxes, 2011, p. 34.

3. Available online at: <http://www.rikvin.com/taxation/singapore-corporate-tax-rates/>

همین راستا در سنگاپور وضع شده است.^۱

سیاست‌های دولت سنگاپور در دهه ۱۹۹۰ بر کاستن از مالیات‌های مستقیم و تعریف مالیات‌های غیرمستقیم متمرکز شد. سال ۱۹۹۴، نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها از ۳۰ به ۲۷ درصد و نرخ مالیات بر درآمد اشخاص از حداکثر ۳۳ درصد به ۳۰ درصد کاهش یافت. همچنین، بخشودگی‌های مالیاتی از درآمد ۲۰۰۰ دلار سنگاپور به ۳۰۰۰ دلار سنگاپور افزایش یافت.^۲ در چنین زمانی، که تمایل به کاستن از بار نرخ‌های مالیاتی بیش از پیش بود، این کشور اقدام به ارائه طرح مالیات بر کالاها و خدمات کرد. بحث درخصوص این نوع مالیات از دهه ۱۹۶۰ به میان آمد و تا اوایل دهه ۱۹۹۰ جامعه عمل نپوشید. زیرا هدف متخصصان امر آن بود که زمان طرح مالیات بر ارزش‌افزوده باید زمانی به اجرا درآید که اقتصاد قوی است، جایگاه بودجه‌ای کشور مناسب است و دولت به پول اضافی نیاز ندارد. به عبارت دیگر، رویکرد قانونگذار به ورود مالیات بر کالاها و خدمات، رویکردی تدریجی بود. از این رو، مالیات بر ارزش‌افزوده به موجب قانون مالیات بر خدمات و کالاها^۳ در سال ۱۹۹۴، پس از سه دهه بحث و بررسی، وارد نظام حقوقی این کشور شد و از آن سال، شاهد اصلاحات متعدد بوده است. چنان‌که گفته شد، اصلاح قوانین و مقررات و به‌روز کردن آنها از ویژگی‌های بارز نظام حقوقی کشور سنگاپور است. مراحل تصویب و اجرای این قانون چنان با احتیاط و ملاحظات مربوط پیش رفت که مردم، صاحبان مشاغل و کارشناسان کمترین واکنش منفی را به آن نشان دادند و دولت توانست از آثار مثبت این قانون بهره گیرد.

در مراحل معرفی این طرح و پیش از تصویب، از هفده گروه ذینفع دعوت شد تا نظرات خود را ارائه دهند. دامنه شمول این مالیات بسیار گسترده است و کالاها و خدمات اندکی، مانند برخی خدمات مالی، ساختمان و فروش زمین افراد مقیم، از این مالیات استثناء شده‌اند. دامنه وسیع این مالیات دریافت آن را تسهیل کرده است.^۴

در حال حاضر، تجارت الکترونیکی یکی از نگرانی‌های کارشناسان است. گسترش این نوع تجارت می‌تواند پایه مالیاتی، به‌ویژه مالیات بر فروش کالاها و خدمات، را تضعیف کند یا دستکم چنین احتمالی وجود دارد.^۵ به گمان برخی، تجارت الکترونیکی مالیات بر فروش را به سمت مالیات بر مصرف تغییر می‌دهد. از این رو، با توجه به کاهش احتمالی پایه مالیات بر فروش، ضرورت انجام

1. "Singapore Income Tax System & Tax Rates", available online at: <http://www.guidemesingapore.com/taxation/topics/singapore-tax-rates>.

2. Jenkins & Khadka (1998), op. cit., pp. 5-7.

3. Goods and Services Tax Law

4. Jenkins & Khadka, 1998, op. cit., p. 11.

5. Asher, 1999, op. cit., p. 17.

برای مطالعه بیشتر در این زمینه، رک:

Bruce, Donald & Fox, William F., "E-Commerce in the Context of Declining State Sales Tax Bases", 2000, Available online at: <http://cber.bus.utk.edu/ecomm.pdf>.

بررسی‌های لازم از سوی کارشناسان سنگاپوری احساس شده است تا قوانین و مقررات جدید وضع شوند یا قوانین و مقررات موجود در این مسیر اصلاح شوند.

بر اساس قوانین و مقررات موجود، درآمد مشمول مالیات عبارتند از درآمد شرکت‌های بزرگ و کوچک، تراست‌ها، سازمان‌های فعال در امور تجاری، مشاغل یا صنایع در سنگاپور نسبت به تمام درآمد (منهای درآمد ناشی از فروش دارایی‌های سرمایه‌ای) که از سنگاپور ناشی یا مشتق می‌شود و انواع مشخصی از درآمدها با منشأ خارجی که از تجارت و صنایع در سنگاپور به دست آمده‌اند.^۱

ج) تعداد مالیات‌ها

به طور کلی، هشت نوع مالیات در نظام حقوقی این کشور وجود دارد که عبارتند از:

- مالیات بر درآمد،

- مالیات بر کالاها و خدمات،

- مالیات بر وسایل نقلیه موتوری،

- مالیات بر دارایی،

- مالیات بر شرط‌بندی،^۲

- تمبر،

- عوارض گمرکی و مالیات غیرمستقیم بر کالاهای داخلی،^۳

- مالیات بر کازینوها،

- سایر انواع مالیات‌ها (از جمله مالیات بر خدمات مسافرین هوایی، مالیات بر کارگرهای خارجی).

از این میان تنها پنج مالیات به بحث کسب‌وکار ارتباط دارد و صاحبان صنایع مکلف به پرداخت آنها هستند. پنج نوع مالیات قابل پرداخت مشاغل، در مقایسه با میانگین جهانی، یعنی ۳۰ نوع مالیات، رقم بسیار خوبی را نشان می‌دهد.^۴ این پنج مالیات عبارتند از: پرداخت‌های تأمین اجتماعی و مالیات‌های تکلیفی، مالیات بر درآمد شرکت، مالیات بر دارایی، عوارض جاده‌ای، مالیات بر کالا و خدمات.

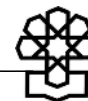
سنگاپور یک بندر آزاد است و عوارض گمرکی اندکی دارد. عوارض گمرکی بر کالاهای خاصی، مانند تنباکو، محصولات نفتی و مشروبات وضع می‌شود. وسایل نقلیه موتوری، تنباکو، مشروبات و محصولات نفتی مشمول مالیات بر مصرف کالاهای داخلی می‌شوند. کالاهایی که از

1. Janus Corporate Solutions, Singapore Tax Report, 2012, available online at: <http://www.guidemesingapore.com/docs/singapore-taxation-handbook.pdf>.

2. Betting Duty

3. Customs & Excise Duties

4. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Paying Taxes 2011(The Global Picture), available online at: www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/pdf/paying-taxes-2011.pdf. p. 68.

سنگاپور صادر می‌شوند مشمول عوارض و مالیات بر صادرات نیستند.^۱

مالیات بر منافع سرمایه یا افزایش سرمایه^۲ یکی دیگر از انواع مالیات است که نظام حقوقی سنگاپور در جهت حذف آن برآمد تا جاذبه مالیاتی این کشور را برای سرمایه‌گذاران و صاحبان مشاغل بیش از پیش نماید. ادعا آن است که کاهش یا حذف این مالیات در قوانین و مقررات می‌تواند فضای سرمایه‌گذاری را باز کند و گسترش دهد. بر این مبنا، قوانین و مقررات در جهت لغو این نوع مالیات اصلاح شدند.^۳

د) معافیت‌ها، مشوق‌های مالیاتی و کاهش درآمد مشمول مالیات

معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی از جمله جاذبه‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاران به حساب می‌آید. سنگاپور از این حیث برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی مطلوبیت دارد، زیرا معافیت موقت مالیاتی و معافیت‌های مالیاتی گسترده‌ای را در قوانین و مقررات مالیاتی خود تعریف کرده است. برای مثال، در دهه ۱۹۶۰، به‌منظور ترغیب صادرات و رشد اقتصادی، ۹۰ درصد درآمد افزایش یافته شرکت‌ها از محل صادرات از مالیات معاف شدند.^۴ لازم به تأکید است که تنها شرکت‌های مقیم سنگاپور می‌توانند از مشوق‌ها و معافیت‌های مالیاتی بهره‌گیرند.^۵ لذا از این حیث تفاوتی میان اشخاص مقیم و غیرمقیم وجود ندارد و تبعیض احتمالی منتفی می‌شود. اگرچه این اقدام سبب می‌شود تبعیض میان شرکت‌های داخلی و خارجی برداشته شود، اما این کشور خود را وضع قوانین حمایتی و امضای تفاهمنامه با کشورهای مختلف برای حمایت مالیاتی از صنایع خارجی محروم نکرده است. در این تلاش، صنایع داخلی هموار بر صنایع خارجی اولویت داشته و به انحصار مختلف تحت حمایت‌های مالیاتی قرار گرفته‌اند.

همان‌گونه که در مباحث مقدماتی گفته شد، گزارش‌های بانک جهانی بر حداقل کردن معافیت‌ها اصرار دارد و اینکه باید استفاده از این ابزار را در جهت درست و منطقی به‌کار گرفت تا از مزایای آن بهره‌مند شد. در غیر این صورت، زمینه‌ای برای سوءاستفاده و لابیگری از یک‌سو، و تورم قوانین و مقررات از سوی دیگر فراهم می‌کند. لکن سنگاپور با بهره‌گیری حداکثری از معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی توانسته فضای مثبتی برای کسب‌وکار فراهم آورد. در ادامه به برخی از معافیت‌های مالیاتی در نظام حقوقی حاکم بر کشور سنگاپور اشاره می‌شود:

نخست، به موجب قوانین و مقررات مربوط، سود تقسیم شده سهام میان سهام‌داران مشمول

1. Taxation and Investment in Singapore (Reach, Relevance and Reliability), 2012, A Publication of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, Available online at: www.deloitte.com/assets/.../dtfl_tax_guide_2012_Singapore.pdf, p. 15.

2. Capital Gains Tax

3. *Ibid*, p. 15.

4. "Singapore Income Tax System & Tax Rates", available online at: <http://www.guidemesingapore.com/taxation/topics/singapore-tax-rates>.

5. Janus Corporate Solutions (2012), Singapore Tax Report, available online at: <http://www.guidemesingapore.com/docs/singapore-taxation-handbook.pdf>, p. 2.

مالیات نیست.^۱ می‌توان گفت که از میان ایده‌های مختلف و متعدد، نظام حقوقی این کشور متمایل به این ایده است که تقسیم سود حکایت از درآمدزایی شرکت دارد. بی‌تردید، سهام‌داران یا سرمایه‌گذاران با این ایده حاضر به سرمایه‌گذاری می‌شوند.^۲ این اقدام به یک سطحی شدن مالیات بر درآمد شرکت‌ها (حذف مالیات مضاعف از مالیات بر درآمد شرکت‌ها) شناخته می‌شود که در قانون بودجه سال ۲۰۰۲ پیش‌بینی شده بود. این اقدام موجب تسهیل پرداخت مالیات و تمکین از قوانین و مقررات مالیاتی شده است.^۳

دوم، سود و زیان سرمایه‌ای معاف از مالیات است. نهاد عواید سرزمینی درخصوص منشأ سرمایه‌ای یا تجاری درآمد تصمیم‌گیری می‌کند.

سوم، شرکت‌هایی که روی تجهیزات جدیدی سرمایه‌گذاری می‌کنند که سبب ورود فناوری به آن صنعت می‌شود، مشمول معافیت‌های سرمایه‌گذاری^۴ می‌شوند. مبنای این معافیت درصد هزینه سرمایه‌ای مورد تأیید است.^۵ این معافیت در فصل دهم قانون مشوق‌های اقتصادی سنگاپور آمده است.

چهارم، درآمد مشمول مالیات شرکت‌های تازه تأسیس، تا ۱۰۰ هزار دلار سنگاپور، به مدت سه سال مالی مشمول مالیات با نرخ صفر درصد می‌شوند، مشروط بر اینکه آن شرکت حداکثر ۲۰ سهام‌دار داشته باشد و حداقل یکی از سهام‌داران شخص حقیقی دارای حداقل ۱۰ درصد سهام باشد.^۶ شرکت‌های واجد شرایط مذکور، که درآمد مشمول مالیات آنها بین بیش از ۱۰۰ هزار دلار سنگاپور و کمتر از ۳۰۰ هزار دلار است، ۵۰ درصد آن درآمد معاف از مالیات می‌شود و نرخ مالیات برای باقی درآمد مشمول مالیات ۸/۵ درصد خواهد بود. درآمد مشمول مالیات بیش از ۳۰۰ هزار دلار سنگاپور مشمول معافیت مالیاتی نخواهد بود و همان نرخ ۱۷ درصد اعمال می‌شود.^۷

پنجم، شرکت‌هایی که واجد شرایط مذکور در بند فوق نیستند از معافیت جزئی^۸ برخوردار خواهند شد.^۹

1. Available online at: <http://www.rikvin.com/taxation/singapore-corporate-tax-rates/>

۲. محمد کاشانی‌پور، علی رحمانی، جابر هادی‌نژاد، بررسی تأثیر کاهش نرخ مالیات در سال ۱۳۸۰ بر سیاست تقسیم سود، مجله توسعه و سرمایه، سال دوم، ش ۳، ۱۳۸۸.

Poterba, James, (2004), "Corporate Payout Policy", American Economic Review, 94.

3. Available online at: <http://www.rikvin.com/taxation/singapore-corporate-tax-rates/>

4. Investment Allowances

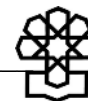
5. Available online at: www.iras.gov.sg/irashome/page.aspx?id=1746.

6. Janus Corporate Solutions, op. cit., p. 3. And Taxation and Investment in Singapore (Reach, Relevance and Reliability), 2012, op. cit., p. 5.

7. *Ibid*, p. 7.

8. Partial Exemption

9. *Ibid*, p. 7.

ششم، طرح «اعتبار ابداع و تولید»^۱ یکی از ابزارهای تشویق تجارت و فعالیت‌های ابداعی است که در نظام حقوقی سنگاپور به منظور ارتقای تجارت به رسمیت شناخته شده است. طرح مالیاتی اعتبار ابداع و تولید در سال ۲۰۱۰ به منظور ترغیب صاحبان صنایع به سرمایه‌گذاری در تولید و ابداع و به‌روز کردن صنایع ارائه شد^۲ و قانون بودجه سال ۲۰۱۲ آن را گسترش داد.^۳ توضیح بیشتر راجع ماهیت این طرح مفید به نظر می‌رسد.

به موجب این طرح، ۴۰۰ هزار دلار از هزینه‌هایی که در سال‌های ارزیابی ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ صرف هر یک از ۶ فعالیت مورد نظر می‌شود، مشمول معافیت یا کسری مالیاتی ۴۰ درصدی خواهد شد. این فعالیت‌ها عبارتند از: پژوهش و توسعه،^۴ اخذ حق مالکیت فکری، ثبت حق مالکیت فکری، سرمایه‌گذاری در طرحی که در سنگاپور انجام می‌شود، صرف هزینه در تجهیز یا نرم‌افزارها به منظور اتوماسیون کردن فرآیندها و هزینه آموزش کارکنان به منظور ارتقای توانایی‌ها و مهارت‌ها.^۵ این طرح به موجب قانون بودجه ۲۰۱۲ مشمول اصلاحات گسترده‌ای به شرح زیر شده است:

الف) نرخ پرداخت نقدی در این طرح از ۳۰ درصد به ۶۰ درصد حداکثر ۱۰۰ هزار دلار سنگاپور از هزینه‌های انجام‌شده افزایش یافته است. این اصلاح سال ارزیابی ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ را دربرمی‌گیرد.

ب) میزان حداکثر ۱۰ هزار دلار سنگاپور که برای آموزش هزینه شده است مشمول معافیت مالیاتی است، بدون اینکه نیاز به اخذ تأییدیه از نهادهای ذیصلاح باشد. همچنین، هزینه‌های آموزشی که اصیل صرف آموزش نمایندگی‌های خود می‌کند، در صورت وجود شرایط، مشمول این نوع معافیت می‌شود.^۶

ج) سرمایه‌گذاری در تجهیز اتوماسیون که به صورت اجاره به شرط تملیک به دست آمده است و اقساط آن دو سال مالی یا بیشتر به طول می‌انجامد از پرداخت نقدی برخوردار می‌شود.^۷ هفتم، برای ترغیب مشاغل کوچک و در حال رشد که با محدودیت‌های نقدینگی مواجه هستند این مشاغل می‌توانند هزینه‌هایی را که صرف ۶ فعالیت مذکور می‌کنند به پرداخت‌های نقدی تبدیل نمایند که مشمول مالیات نمی‌شوند.^۸

هشتم، مالکیت خصوصی، شرکت‌های بزرگ و کوچک که:

1. Productivity and Innovation Credit (PIC) Tax Scheme (“PIC Cash Payout”)
2. Available online at: <http://www.guidemesingapore.com/taxation/reports/singapore-tax-amendments>
3. Available online at: <http://www.rikvin.com/taxation/singapore-corporate-tax-rates/>
4. Research and Development (R & D)
5. Taxation and Investment in Singapore (Reach, Relevance and Reliability), 2012, op. cit., p. 7.
6. Available online at: <http://www.guidemesingapore.com/taxation/reports/singapore-tax-amendments>
7. **Ibid.**
8. Taxation and Investment in Singapore (Reach, Relevance and Reliability), 2012, op. cit., p. 7.

الف) هزینه‌های مذکور در ۶ فعالیت فوق را انجام می‌دهند و مشمول اعتبار ابداع و تولید می‌شوند در طول دوره مبنا برای سال ارزیابی مورد نظر،

ب) از حیث تجاری در سنگاپور فعالند،

ج) حداقل سه کارگر سنگاپوری دارند، مشمول پرداخت نقدی این طرح می‌شوند.^۱

نهم، برای تشویق به تأسیس صنایع پیشتاز و توسعه اقتصادی، برای این قبیل صنایع، معافیت مالیاتی لحاظ شده است. وزیر امور مالی، حسب صلاحدید و براساس معیارهای پیش‌بینی شده، به درخواست صاحبان این صنایع مبنی بر صدور گواهینامه صنایع پیشرو^۲ پاسخ می‌دهد. دوره معافیت مالیاتی برای این صنایع از تاریخ تولید آغاز می‌شود و مدت اعتبار آن حداکثر ۱۵ سال است (مواد (۵) و (۶) از فصل دوم قانون مشوق‌های توسعه اقتصادی (معافیت از مالیات بر درآمد) مندرج در قانون). در مورد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پیشتاز نیز چنین معافیت‌هایی آمده است.

دهم، یک بار پرداخت نقدی^۳ برای سال ارزیابی ۲۰۱۲ یکی دیگر از مشوق‌های مالیاتی دولت برای سال ارزیابی ۲۰۱۲ بوده است. این مشوق تنها به صنایع کوچک و متوسط اختصاص دارد. این مشوق به میزان ۵ درصد درآمد شرکت است. رقم این مشوق بیش از ۵۰۰۰ دلار سنگاپور نخواهد بود. شرکت برای برخورداری از این مشوق باید مالیات تکلیفی حداقل یکی از کارگران را که جزء سهام‌داران شرکت نیست به صندوق ذخیره مرکزی^۴ پرداخت کرده باشد. همچنین، لازم نیست مؤدیان واجد شرایط، درخواست خود را به نهاد عواید سرزمینی بدهند، بلکه به‌طور خودکار با تکمیل فرم اظهارنامه سال ۲۰۱۲، در صورت واجد شرایط بودن، نهاد مذکور خود اقدام به پرداخت این کمک نقدی ظرف حداکثر چهارماه پس از تکمیل اظهارنامه خواهد کرد. این مشوق در بودجه ۲۰۱۲ پیش‌بینی شده است.^۵

یازدهم، مشوق گسترش و توسعه^۶ یکی دیگر از مشوق‌های مالیاتی است. سرمایه‌گذارانی که موضوع سرمایه‌گذاری آنها طرح‌های با منفعت اقتصادی بارز برای کشور سنگاپور است مشمول این مشوق می‌شوند. هدف این مشوق وضع نرخ‌های ترجیحی برای میزان سود مشخص است که برای دوره معینی لحاظ می‌شود (فصل سوم ب) از قانون مشوق‌های اقتصادی سنگاپور).^۷

1. Ibid, p. 10.

2. Pioneer Industries

3. One-off SME Cash Grant for YA 2012

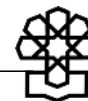
4. Central Provident Fund (CPF)

صندوق تأمین اجتماعی شبیه‌ترین نهاد به این صندوق در نظام حقوقی ایران است.

5. Available online at: <http://www.rikvin.com/taxation/singapore-corporate-tax-rates/>

6. Development & Expansion Incentive

7. Ibid.

دوازدهم، طرح تأمین مالی کسب‌وکار داخلی^۱ مشوقی دیگر برای ترغیب شرکت‌ها به توسعه فعالیت‌های خود در این کشور است. وام‌های مربوط به این طرح مشمول کارخانه‌ها و سرمایه‌های ماشینی می‌شود. حداقل ۳۰ درصد مالکیت شرکت‌های مشمول باید داخلی باشد.^۲

سیزدهم، طرح کمک فنی به کسب‌وکار داخلی^۳ به شرکت‌ها برای جلب کارشناسان خارجی کمک می‌کند. به‌طور کلی، این طرح شامل حداکثر ۵۰ درصد هزینه به‌کارگیری کارشناسان خارجی برای اجرای سیستم‌های فناوری اطلاعات و مدیریت کیفیت می‌شود.^۴

چهاردهم، درآمدهای ناشی از منابع خارجی یک شرکت که از حیث مالیاتی مقیم سنگاپور به حساب می‌آید، مانند سود تقسیم شده سهام، سود شعب خارجی و... که تا اول ژوئن ۲۰۰۳ و پس از آن وارد سنگاپور شده‌اند معاف از پرداخت مالیات است، مشروط بر اینکه:

الف) حداکثر نرخ مالیات شرکت خارجی که منشأ درآمد است حداقل ۱۵ درصد باشد،

ب) درآمد خارجی در کشور خارجی مشمول مالیات شده باشد (بند «۸» ماده (۱۳) قانون مالیات بر درآمد سنگاپور).^۵

پانزدهم، ۱۶ شرکت، به موجب قوانین و مقررات خاص، در سنگاپور مشمول مشوق‌های مالیاتی خاص می‌شوند. بخشی از این شرکت‌ها عبارتند از: شرکت مرکز خزانه و امور مالی،^۶ تاجر نفت،^۷ شرکت اوراق بهادار.^۸

شانزدهم، به موجب قانون بودجه سال ۲۰۱۲، سود ناشی از انباشت سرمایه سهمی توسط شرکت‌ها مشمول مالیات نمی‌شود، اگر:

الف) شرکت متقاضی انباشت حداقل ۲۰ درصد سهام شرکتی را داشته باشد که سهامش انباشت شده است،

ب) شرکت متقاضی انباشت، چهار ماه پیش از انباشت سرمایه سهمی، مالک حداقل ۲۰ درصد سهام شرکتی باشد که قرار است سهامش انباشت شود.

ه) زمان

میانگین زمان برای تمکین از قوانین و مقررات مالیاتی ۸۲ ساعت در سال است. الکترونیکی شدن نظام مالیاتی این کشور تأثیر بسزایی بر این رقم داشته است. در این خصوص، قانون مالیات بر

1. The Local Enterprise Finance Scheme (LEFS)

2. Ibid.

3. The Local Enterprise Technical Assistance Scheme (LETAS)

4. Ibid.

5. Ibid.

6. Finance & Treasury Centre Co.

7. Oil Trader

8. Securities Company; See Ibid.

درآمد^۱ به اظهار مالیات و تشکیل پرونده آنلاین و اخذ کد اعتباری و حساب کاربری اختصاص دارد (ماده ۸ - الف)). مقرراتگذاری در این حوزه در اختیار وزیر امور مالی است (بند «۱۳» از ماده ۸-الف)) و می‌تواند در موارد زیر مقرراتگذاری نماید:

- رویه استفاده از خدمات الکترونیکی، از جمله در شرایطی که خدمات الکترونیک قطع است یا خللی وجود دارد،

- رویه اصلاح هرگونه اشتباه در اسناد، اظهارنامه‌ها و ارزیابی‌های ثبت یا اظهار شده در فرآیند ثبت الکترونیک،

- شیوه‌های اختصاص کد اعتباری،

همچنین تمام مواردی که به ثبت الکترونیکی مربوط می‌شود.

همچنین، برای تسهیل اظهار، مؤدیان می‌توانند اظهارنامه، اطلاعات تکمیلی، مکاتبات ناشی از آن و پرداخت مالیات را از طریق پست رایگان به ممیزی ارسال کنند (ماده ۹)).

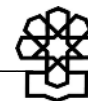
نهاد درآمدهای داخلی در سال ۱۹۹۸ ثبت الکترونیکی را آغاز کرد. در حال حاضر، تمام فرآیند مالیاتی (جز دریافت تأییدیه) بدون کاغذ و تنها طی یک روز انجام می‌شود. ۹۰ درصد صاحبان شرکت‌ها از این فرآیند رضایت دارند. ساده‌سازی ثبت کاغذی نیز رویه دیگر برای تسهیل پرداخت مالیات است. برای مالیات بر ارزش‌افزوده حداقل باید سه فرم تکمیل شود. حذف رویه‌های کاغذی البته صرفه‌جویی در زمان پیروی از قوانین و مقررات مالیاتی است.^۲ مؤدیان اطلاعات مالی را به‌صورت الکترونیکی وارد سیستم می‌کنند. اشتباهات در این سیستم به راحتی قابل شناسایی هستند و می‌توان به سرعت بازگشت.^۲

این نهاد به‌منظور تسهیل ثبت اظهارنامه برای مشاغل کوچک نسبت به طراحی فرم‌های سی - اس (C-S) اقدام کرده است. این فرم شامل سه صفحه است که جهت اخذ مالیات بر درآمد شرکت‌های کوچک از سال ۲۰۱۲ تهیه شده است. از ژانویه ۲۰۱۲ مقرر شده است این فرم‌ها به‌صورت الکترونیکی تکمیل شوند. شرکت‌ها باید تنها اطلاعات لازم را در فرم درج کنند و نیاز نیست دیگر اسناد، مانند اظهارنامه‌های مالی، را ضمیمه آن کنند. لکن باید حساب‌های مالی و محاسبات مالیاتی را نگهداری و حسب مورد ارائه دهند. برخی مزایای فرم الکترونیکی سی - اس عبارتند از مهلت نهایی تکمیل آن ۱۵ دسامبر است نه ۳۰ نوامبر، محاسبه خودکار مالیات قابل

1. Income Tax Act

۲. این در حالی است که انگلستان فرم مالیات بر ارزش‌افزوده را به یک صفحه رسانده است.

3. Doing Business in 2006: Creating Jobs, 2006, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 50.

پرداخت، قابلیت ذخیره‌سازی تا زمان ارائه به نهاد عواید سرزمینی و تأیید فوری ثبت موفقیت‌آمیز^۱. با این سیستم الکترونیک، زمان صدور ارزیابی و اظهارنظر از ۱۲-۱۸ ماه به ۳-۵ ماه کاهش یافته است.^۲

(و) ساده کردن اجرای قوانین و مقررات مالیاتی

یکی از دغدغه‌های نظام پیشرفته مالیاتی کشور سنگاپور همواره کاستن از موانع و تسهیل اجرای قوانین و مقررات مالیاتی است. اساساً یکی از مهمترین دلایل حذف مالیات بر سرمایه، مانند مالیات بر ارث و دیگر انواع مالیات، پیچیده بودن تشریفات اداری آنها و کاستن از بار زائد آنها بوده است.

نخست، تجمیع نهاد اخذ مالیات

اداره مالیات سنگاپور در دهه ۱۹۹۰ ساختاری فرسوده داشت. در واکنش به عقب‌ماندگی‌های مالیاتی، ساختار جدیدی به نام نهاد درآمد داخلی^۳ تعریف شد.^۴ این نهاد در سال ۱۹۶۰ به‌عنوان زیرمجموعه وزارت امور مالی^۵ تأسیس شد که در ابتدا به‌عنوان دپارتمان درآمد داخلی شناخته می‌شد.^۶ در اول سپتامبر سال ۱۹۹۲ دپارتمان درآمد داخلی به یک هیئت تقنینی به نام نهاد عواید سرزمینی، برای تسهیل اداره مالیات، تغییر شکل داد.^۷ این نهاد توسط هیئت مدیره اداره می‌شود که ریاست آن برعهده وزیر امور مالی است و پنج عضو انتصابی دیگر در آن عضو هستند.^۸ با تأسیس این نهاد، تمام نهادهای جمع‌آوری و اداره مالیات در آن ادغام شدند. درحال حاضر، نهاد عواید سرزمینی نهادی کارآمد است که هدف آن ارائه فضای مالیاتی رقابتی است تا رشد و صنعت را تقویت کند.

این نهاد دو وظیفه کلی دارد: وظیفه اول و مهمتر جمع‌آوری مالیات بر درآمد، مالیات بر کالاها و خدمات، مالیات بر دارایی، مالیات بر ارث^۹ و مالیات بر تمبر است. وظیفه دوم فراتر از وظیفه پیش‌گفته و اعم از وظایف تقنینی، اجرایی و نظارتی است. در حوزه تقنینی، این نهاد تدوین سیاست‌ها و راهکارهای مالیاتی و ارائه لوازم اجرایی و فنی آنها را برعهده دارد. همچنین، مکلف است پیش‌نویس قوانین مالیاتی را تدوین کند. در حوزه نظارتی، این نهاد حوزه‌های مربوط به مالیات را با دقت پایش و نظارت می‌کند تا تغییرات لازم را شناسایی و در صورت نیاز، بازنگری

1. Simplified Tax Filing via Form C-S; available online at: <http://www.rikvin.com/accounting/simplified-tax-filing-via-form-c-s/>

2. The World Bank, "Improving taxpayer service and facilitating compliance in Singapore", No. 48, 2000, Available online at: www1.worldbank.org/prem/PREMNotes/premnote48.pdf.

3. Internal Revenue Authority of Singapore

4. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business in 2006: Creating Jobs, 2006, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 50.

5. Ministry of Finance

6. "Singapore Income Tax System & Tax Rates", available online at: <http://www.guidemesingapore.com/taxation/topics/singapore-tax-rates>.

7. Asher, op. cit., p. 16.

8. Ibid.

۹. این نوع مالیات از ۱۵ فوریه سال ۲۰۰۸ لغو شده است.

کند. در حوزه اجرایی، این نهاد نماینده دولت سنگاپور در مذاکرات مربوط به انعقاد تفاهمنامه‌ها و توافقنامه‌های مالیاتی محسوب می‌شود.

دوم، ثبت الکترونیکی اظهارنامه و پرداخت الکترونیکی

مؤدیان می‌توانند از طریق سامانه منسجم درآمد داخلی^۱ اظهارنامه‌های مالیات بر درآمد را تکمیل و ثبت کنند. امکان فکس اطلاعات مورد نظر مؤدیان از طریق این سامانه وجود دارد.^۲ کد شناسایی شخصی هر فرد به ایمیل او ارسال می‌شود. این سامانه، برای جلوگیری از انتقال ویروس، اطلاعات خام را نگهداری می‌کند. امنیت این سامانه که در سال ۱۹۹۶ راه‌اندازی شد، دغدغه اصلی این نهاد است.

به گزارش نهاد درآمد داخلی سنگاپور، در سال ۲۰۱۲، ۹۷ درصد، یعنی ۹۲۵ هزار نفر از مؤدیان اظهارنامه‌های خود را به صورت الکترونیک تکمیل کرده‌اند. در جهت تسهیل پرداخت مالیات، سامانه‌های خودیاری تأسیس شده‌اند که پیامک موبایل «ثبت مالیات» از آن جمله است. این اقدام سبب کاهش تماس‌ها با نهاد مذکور نسبت به سال قبل شده است، یعنی از ۳۸۷ هزار تماس به ۳۴۵ هزار تماس در سال ۲۰۱۲.^۳

افزون بر امکان ثبت الکترونیکی اظهارنامه، می‌توان مالیات‌ها را به صورت الکترونیکی پرداخت کرد. از سال ۲۰۰۱، سامانه پرداخت اینترنتی مالیات بر درآمد اشخاص و مالیات بر دارایی آغاز به کار کرد.^۴ در این شیوه، مؤدیان قادرند از طریق سیستم تلفن بانک، اینترنت بانک یا دستگاه‌های خودپرداز نسبت به پرداخت مالیات اقدام کنند. همچنین، نهاد به تازگی سامانه «تمبر الکترونیکی» را تعریف کرده است که به موجب آن، مالیات تمبر بر درآمد داخلی وصیتنامه، اموال غیرمنقول و انتقال سهام را می‌توان به صورت الکترونیکی پرداخت کرد. پس از پرداخت مالیات، این سیستم قادر به ایجاد و پرینت گواهی مربوط است.^۵

همان‌گونه که پیش‌تر گفته شد، کشور سنگاپور اهمیت بسیاری برای به‌روز شدن قائل است. لذا با آشکار شدن مشکلات و چالش‌های سیستم منسجم عواید سرزمینی، درصدد تغییر آن برآمدند. از این‌رو، در سال ۲۰۰۴، سامانه جدید «شبکه برهم‌کنشی درآمد داخلی»^۶ را تعریف کردند. بخش‌هایی از این سامانه از سال ۲۰۰۵ عملیاتی شده است.^۷

1. Inland Revenue Integrated System (IRIS)

2. The World Bank, "Improving taxpayer service and facilitating compliance in Singapore", No. 48, 2000, Available online at: www.worldbank.org/prem/PREMNotes/premnote48.pdf.

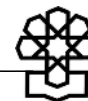
3. "Tax filing rates in Singapore", taxsg.com/2012/04/23/tax-filing-rates-in-singapore/, 23 April 2012.

4. Available online at: <http://www.iras.gov.sg/irasHome/page04.aspx?id=10258>

5. The World Bank, 2000, op. cit.

6. Inland Revenue Interactive Network (IRIN)

7. Inland Revenue Authority of Singapore (IRAS) Replaces its Taxation System and Enhances Document Management Processes, Available online at: www-304.ibm.com/easyaccess/fileservice?contentid=204012.

تغییر سیستم از کاغذی به الکترونیکی موجب تغییر رویکرد کارمندان مالیاتی و ممیزها به اداره مالیات شده است. آنها صداقت مؤدیان در اظهار اطلاعات را مبنا قرار می‌دهند، این یعنی نزدیک شدن به سیستم خوداظهاری، زیرا تا پیش از این در سنگاپور سیستم رسمی برقرار بود.^۱ افزون بر موارد پیش‌گفته، برخی دیگر از اقدامات نهاد درآمد داخلی در جهت الکترونیکی کردن سیستم ثبت و پرداخت اظهارنامه به این شرح‌اند:

- از ژانویه ۲۰۰۷، ثبت الکترونیکی اظهارنامه به صورت اجباری آغاز به کار کرد.
- تسویه الکترونیکی مالیات نیز از سال ۲۰۰۲ آغاز به کار کرد. به موجب این سامانه، متقاضیان می‌توانند درخواست تسویه مالیاتی را به صورت الکترونیک ثبت کنند.

سوم، آموزش و اطلاع‌رسانی عمومی

سیستم آموزش در حوزه مالیات بر آموزش نیروهای تخصصی از یکسو و اطلاع‌رسانی و آموزش عمومی از سوی دیگر، متمرکز است تا انتظارات تقنینی به بهترین نحو در عمل برآورده شوند. برای مثال، در سطح آموزش تخصصی می‌توان به آموزش‌های پیش از اجرای مالیات‌ها، از جمله مالیات بر ارزش افزوده و برگزاری دوره‌های سفر آموزشی به کشورهای صاحب تجربه در این حوزه، مانند تایوان، کره، انگلستان و تأسیس دانشکده امور مالیاتی سنگاپور در اوایل سال ۲۰۰۶ اشاره کرد.^۲

همچنین، به منظور آموزش عمومی به مردم و صاحبان مشاغل، جلسات گفتگو، خطوط پاسخگویی رایگان، سمینار، کلاس، توزیع بروشورهای آموزشی، مرکز مشاوره و رسانه‌ها به مشاغل و عموم ارائه شده است. سایت نهاد عواید سرزمینی اطلاعات مالیاتی را به روز در اختیار مراجعین قرار می‌دهد.^۳

چهارم، استانداردهای حسابداری^۴

شرکت‌ها مکلفند حساب‌ها و صورت‌های مالی خود را براساس استانداردهای گزارش مالی سنگاپور^۵ تنظیم کنند. این استانداردها خود مبتنی بر استانداردهای گزارش مالی بین‌المللی^۶ هستند که هیئت استانداردهای حسابداری بین‌المللی^۷ آنها را منتشر می‌کند.^۸

1. The World Bank, 2000, op. cit.

2. Jenkins & Khadka, op. cit., 1998, p. 25 & Available online at: <http://www.iras.gov.sg/irasHome/page04.aspx?id=10258>

3. Ibid.

4. Accounting Standards

5. Singapore Financial Reporting Standards (FRS)

6. International Financial Reporting Standards (IFRS)

7. International Accounting Standards Board (IASB)

8. Janus Corporate Solutions, 2012, op. cit., and Available at: <http://www.rikvin.com/taxation/singapore-corporate-tax-rates/>

۲-۳. امارات متحد عربی

این کشور رتبه اول را از حیث پرداخت آسان مالیات در میان ۱۸۵ اقتصاد جهان دارد.^۱

۲-۳-۱. جایگاه امارات در گزارش‌های انجام کسب‌وکار

تعداد مالیات‌های قابل پرداخت ۴، زمان لازم برای تمکین از قوانین و مقررات مالیاتی ۱۲ ساعت در سال و نرخ کل مالیات قابل پرداخت ۱۴/۹ درصد است.

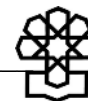
جدول ۶. داده‌های گزارش انجام کسب‌وکار ۲۰۱۳ راجع به نماگر پرداخت

مالیات در خصوص امارات متحده عربی^۲

سال مورد بررسی	تعداد پرداخت‌ها	زمان لازم برای پیروی از قانون (ساعت در سال)	مجموع نرخ مالیات قابل پرداخت (درصد از سود ناخالص)
۲۰۰۵	۱۵	۱۲	۸/۹
۲۰۰۶	۱۴	۱۲	۱۴/۴
۲۰۰۷	۱۴	۱۲	۱۴/۴
۲۰۰۸	۱۴	۱۲	۱۴/۴
۲۰۰۹	۱۴	۱۲	۱۴/۴
۲۰۱۰	۱۴	۱۲	۱۴/۱
۲۰۱۱	۱۴	۱۲	۱۴/۱
۲۰۱۲	۱۴	۱۲	۱۴/۱
۲۰۱۳	۴	۱۲	۱۴/۹

1. Doing Business: Smarter Regulations for Small and Medium-Size Enterprises, 2013, op. cit., p. 81.

2. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Doing Business: Economy Profile: United Arab Emirates, 2013, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 70.

تعداد مالیات‌ها و درصد آنها نیز به تفکیک در جدول زیر آمده است.

جدول ۷. تعداد مالیات‌ها و درصد آنها در امارات متحده عربی^۱

نرخ کلی مالیات (درصد از سود)	پایه مالیات	نرخ مالیات قانونی	زمان	توضیحات مربوط به پرداخت‌ها	مالیات‌ها و عوارض	مالیات یا پرداخت‌های تکلیفی
۱۴/۱	حقوق بالا	۱۳ درصد	۱۲	ثابت آنلاین	۱	پرداخت‌های تأمین اجتماعی، مالیات‌های کارفرما
۰/۶	ارزش فروش دارایی	۱ درصد	۰		۱	عوارض ثبت - انتقال زمین
۰/۲	به فعالیت و ارزش مکان تجاری و... بستگی دارد	۸,۴۱۰ درهم امارات	۰		۱	عوارض تمدید جواز تجارت
۰	عوارض ثابت	۱۰۰۰ درهم امارات برای هر ماشین	۰		۱	عوارض ثبت ماشین‌آلات
۱۴/۹			۱۲		۴	کل

۲-۳-۲. قوانین و مقررات مالیاتی

هر یک از امارت‌ها احکام مالیاتی خاص خود را دارد. این رویه به ظاهر به پراکندگی قوانین و مقررات مالیاتی و تفاوت میان هر یک از امارات می‌انجامد، اما در عمل هر یک از امارات به‌نحو هماهنگ با یکدیگر عمل می‌کنند.^۲ ۵ امارت از ۷ امارت این کشور (یعنی دوبی، شارجه، ابوظبی، عجمان و فجیره) احکام مربوط به مالیات بر درآمد صادر کرده‌اند. این احکام قوانین مالیاتی امارات متحده را تشکیل می‌دهند. وزارت امور اقتصادی و دارایی متصدی جمع‌آوری مالیات است.^۳

الف) نرخ مالیات

جز در مورد شرکت‌های نفتی و بانک‌ها و شعب بانک‌های خارجی، سایر شرکت‌ها از پرداخت مالیات بر درآمد معاف هستند. مالیات بر درآمد شرکت‌های نفتی که از عواید واقع در امارات ناشی شده ۵۰ الی ۵۵ درصد است (این ارقام در هر امارت متفاوت است. برای نمونه، این نرخ در دوبی ۵۰ درصد و در ابوظبی ۵۵ درصد برآورد می‌شود). مالیات بر درآمد بانک‌ها در دوبی ۲۰ درصد

1. Ibid, p. 74.

2. Enterprise Ireland, "A Guide to Company Setup in United Arab Emirates, Qatar & The Kingdom of Saudi Arabia 2009, Available online at: <http://www.jaicc.ie/sites/jaicc.test.drupal.web.ie/files/Qatar%20,%20UAE%20,%20Saudi%20Arabia%20-%20A%20Guide%20to%20Company%20Setup.pdf>, p. 17.

3. Deloitte, UAE Highlites, 2012, Available online at: http://www.deloitte.com/assets/ DcomGlobal/Local%20Assets/Documents/Tax/Taxation%20and%20Investment%20Guides/2012/dtl_tax_highlight_2012_UAE.pdf, p. 2.

است که در هر یک از امارت‌ها متفاوت است. درآمد اشخاص حقیقی مشمول مالیات نیست.^۱ همچنین، مالیات بر فروش در این کشور وجود ندارد.^۲ اماکن تجاری و مسکونی مشمول مالیات بر دارایی با نرخ متغیر ۲/۵ تا ۱۰ درصد هستند.^۳ مالیات بر درآمد سرمایه‌ای اعمال نمی‌شود.^۴ عوارض گمرکی نیز بسیار پایین است.^۵

ب) معافیت‌ها

معافیت‌ها که با هدف تشویق سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی وضع شده‌اند به شرح زیر است:

- پرداخت‌های تأمین اجتماعی شامل کارگران خارجی نمی‌شود.

- چند منطقه آزاد تجاری با ۱۰۰ درصد معافیت مالیاتی برای مدت ۵۰ سال تعریف شده که قابل تمدید است.

- کالاهای ورودی به منطقه آزاد تجاری معاف از پرداخت مالیات‌اند.^۶

ج) ساده کردن اجرای مالیات

در فاصله سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۲، سیستم تشکیل پرونده و پرداخت تأمین اجتماعی به صورت آنلاین برای شرکت‌ها فراهم آورده است.^۷

۲-۴. عربستان سعودی

۲-۴-۱. جایگاه عربستان سعودی در گزارش‌های انجام کسب‌وکار

جدول ۸. داده‌های گزارش انجام کسب‌وکار ۲۰۱۳ راجع به نماگر پرداخت مالیات در عربستان^۸

سال مورد بررسی	تعداد پرداخت‌ها	زمان لازم برای پیروی از قانون (ساعت در سال)	مجموع نرخ مالیات قابل پرداخت (درصد از سود ناخالص)
۲۰۰۵	۱۳	۷۰	۱/۴
۲۰۰۶	۱۴	۶۹	۱۴/۵
۲۰۰۷	۱۴	۷۹	۱۴/۵
۲۰۰۸	۱۴	۷۹	۱۴/۵
۲۰۰۹	۱۴	۷۹	۱۴/۵

1. PKF, "Doing business in the UAE", Available online at: <http://www.pkf.com/media/131854/doing%20business%20in%20the%20uae.pdf>, p. 41.

2. *Ibid*, p. 20.

3. *Ibid*, p. 49.

4. Enterprise Ireland, 2009, op. cit., p. 17.

5. Enterprise Ireland, 2009, op. cit., p. 18.

6. Deloitte 2011, op. cit.

7. Doing Business: Smarter Regulations for Small and Medium-Size Enterprises, 2013, op. cit., p. 144.

8. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Saudi Arabia, 2013, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 67.

سال مورد بررسی	تعداد پرداختها	زمان لازم برای پیروی از قانون (ساعت در سال)	مجموع نرخ مالیات قابل پرداخت (درصد از سود ناخالص)
۲۰۱۰	۱۴	۷۹	۱۴/۵
۲۰۱۱	۱۴	۷۹	۱۴/۵
۲۰۱۲	۱۴	۷۹	۱۴/۵
۲۰۱۳	۳	۷۲	۱۴/۵

تعداد مالیاتها و درصد آنها نیز به تفکیک در جدول زیر آمده است:

جدول ۹. تعداد مالیاتها و درصد آنها در عربستان سعودی^۱

مالیات یا پرداختهای تکلیفی	مالیات و عوارض	توضیحات مربوط به پرداختها	زمان	نرخ مالیات قانونی (درصد)	پایه مالیات	نرخ کلی مالیات (درصد از سود)
پرداختهای تأمین اجتماعی، مالیاتهای کارفرما	۱	ثابت آنلاین	۴۰	۱۱	حقوق بالا	۱۲/۴
مالیات بر درآمد شرکت (زکات)	۱		۳۲	۳	درآمد قابل مالیات	۲/۱
عوارض وسایل نقلیه	۱		۰			۰
کل	۳		۷۲			۱۴/۵

۲-۴-۲. قوانین و مقررات مالیاتی

نظام مالیاتی کشور عربستان رتبه سوم را از حیث سهولت در میان ۱۸۵ اقتصاد جهان دارد.^۲ تنوع مالیاتهای پرداختی در این کشور اندک و نرخ مالیاتها نیز پایین است. دلیل این امر، وجود منابع عظیم نفتی است که اتکای این کشور به درآمدهای مالیاتی را کاهش می‌دهد. این موضوع پایین بودن نرخ مالیات بر درآمد شرکتها را توجیه می‌کند.^۳ شاید به همین دلیل است که اصلاحات جدی در قوانین و مقررات شکل نگرفته است. در سال ۲۰۰۶، قانون مالیات بر درآمد شرکتها اصلاح شد که تنها شامل تغییراتی اندک در مالیات بر درآمد شرکتهای خارجی می‌شد.^۴ همچنین در سال ۲۰۱۳، سامانه الکترونیکی ثبت و پرداخت تأمین اجتماعی راه‌اندازی شد.

1. *Ibid*, p. 71.

2. *Ibid*, p. 66.

3. The World Bank/IFC/ PWC (PricewaterhouseCoopers International Limited), *Paying Taxes 2013 (The Global Picture)*, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 111.

4. *Doing Business in 2006: Creating Jobs, 2006*, op. cit., p. 48.

الف) نرخ مالیات

اشخاص، از جمله شرکت‌ها، تعداد مالیات‌های اندک با نرخ پایین پرداخت می‌کنند. در حال حاضر، شرکت‌ها سالیانه ۲/۵ درصد مالیات بر سود پرداخت می‌کنند که از آن تحت عنوان «زکات» یاد می‌شود. نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها از ۲۵ درصد (درآمد) تا ۴۵ درصد متغیر است. درآمد مشمول مالیات سالیانه تا سقف ۱۰۰ هزار ریال عربستان مشمول ۲۵ درصد مالیات و درآمد مشمول مالیات سالیانه بیش از یک میلیون ریال عربستان مشمول ۴۵ درصد مالیات می‌شوند. عوارض گمرکی یکی از مهمترین ابزارهای مالیاتی دولت عربستان است. تا سال ۲۰۰۲، برخی صنایع عربستان (مانند صنایع چوب و آلومینیم) با وضع مالیات ۲۰ درصدی بر کالاهای ورودی تحت حمایت قرار گرفتند.^۱

ب) مالیات‌ها و عوارض

مؤدیان مالیاتی در این کشور سه نوع مالیات پرداخت می‌کنند که عبارتند از مالیات بر درآمد شرکت‌ها (زکات)، پرداخت‌های تأمین اجتماعی، عوارض ماشین‌آلات. از سال ۱۹۷۵، مالیات بر درآمد مستخدمین عربستانی و خارجی از نظام حقوقی این کشور حذف شده است. در حال حاضر، مالیات بر دارایی و مالیات بر فروش اخذ نمی‌شود.^۲

ج) معافیت‌ها و مشوق‌ها

معافیت‌ها و مشوق‌ها، با توجه به وضعیت سرمایه‌گذاری در این کشور متنوع است. در ادامه، به برخی از این معافیت‌ها اشاره می‌شود.

- شرکتی که حداقل ۲۵ درصد مالکیت آن عربستانی است مشمول معافیت ده ساله از پرداخت مالیات بر سود می‌شوند.

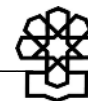
- از سال ۱۹۹۳، دولت تصمیم گرفت سرمایه‌گذاری خارجی و انتقال فناوری را تشویق کند. برای این منظور، مقرر کرد شرکت‌های خارجی که در حوزه گسترش سرمایه پروژه‌های صنعتی مختلف در عربستان سرمایه‌گذاری می‌کنند، از مالیات بر سودی که در این کشور عایدشان می‌شود معاف هستند.

- همچنین، برای حمایت از کسب‌وکار در این کشور، پیمانکاران مکلف شده‌اند مواد اولیه و تجهیزات را از واردکننده یا تولیدکننده سعودی خریداری کنند. اقدام بر این اساس مشمول معافیت‌های خاص گمرکی می‌شود.^۳

1. Chemingui, Mohamed A. and Lofgern, Hans (2004), "Tax Policy Reform in Saudi Arabia: A General Equilibrium Analysis", Available online at: www.mafhoum.com/press7/232E12.pdf, p. 11.

2. Ibid.

3. Ibid.

د) زمان و ساده کردن قوانین و مقررات مالیاتی

مؤدیان در عربستان سعودی ۳ نوع مالیات پرداخت می‌کنند و از این بابت ۷۲ ساعت در طول سال صرف ثبت اظهارنامه، تهیه اسناد و مدارک و پرداخت مالیات می‌کنند.

در سال ۲۰۱۳، عربستان سیستم ثبت اظهارنامه و پرداخت آنلاین را برای پرداخت‌های تکلیفی تأمین اجتماعی شرکت‌ها تعریف کرد و به این ترتیب گامی در تسهیل پرداخت مالیات‌ها برداشت. این موضوع باعث کاهش زمان اجرای قوانین مالیاتی در گزارش سال ۲۰۱۳ بانک جهانی شده است.^۱

همچنین، به موجب بخشنامه مورخ ۱۲ مارس ۲۰۱۱، مقامات مالیاتی مقرر کردند که صورت‌حساب‌های مالی حسابرسی شده باید در زمان تحویل اظهارنامه مالیاتی یا زکات ارائه شود. در غیر این صورت، دپارتمان مالیات بر درآمد و زکات^۲ می‌تواند از قبول اظهارنامه خودداری کند.^۳

۲-۵. قطر**۲-۵-۱. جایگاه قطر در گزارش‌های انجام کسب‌وکار**

کشور قطر از سال ۲۰۰۸ وارد گزارش‌ها و ارزیابی‌های بانک جهانی شد. نظام مالیاتی این کشور در سال ۲۰۱۳ در میان ۱۸۵ نظام اقتصادی جایگاه دوم را به خود اختصاص داد.

جدول ۱۰. داده‌های گزارش انجام کسب‌وکار ۲۰۱۳ راجع به نماگر پرداخت مالیات در قطر^۴

سال مورد بررسی	تعداد پرداخت‌ها	زمان لازم برای پیروی از قانون (ساعت در سال)	مجموع نرخ مالیات قابل پرداخت (درصد از سود ناخالص)
ژانویه ۲۰۰۵	—	۷۰	۱/۴
۲۰۰۶	—	—	—
۲۰۰۷	—	—	—
۲۰۰۸	۳	۳۶	۱۴/۵
۲۰۰۹	۳	۳۶	۱۴/۵
۲۰۱۰	۳	۳۶	۱۴/۵
۲۰۱۱	۳	۳۶	۱۴/۵
۲۰۱۲	۳	۳۶	۱۴/۵
۲۰۱۳	۴	۴۸	۱۴/۵

1. Doing Business: Economy Profile: Saudi Arabia, 2013, op. cit., p. 142.

2. Department of Zakat and Income Tax (DZIT)

3. PWC, "PwC Middle East Tax and Legal Update", available online at: www.pwc.com/middle-east. 2011, p. 18.

4. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Qatar, 2013, available online at: <http://www.doingbusiness.org>, p. 70.

تعداد مالیات‌ها و درصد آنها نیز به تفکیک در جدول زیر آمده است:

جدول ۱۱. تعداد مالیات‌ها و درصد آنها در قطر^۱

مالیات یا پرداخت‌های تکلیفی	تعداد مالیات‌ها و عوارض	توضیحات مربوط به پرداخت‌ها	زمان	نرخ مالیات قانونی	پایه مالیات	نرخ کلی مالیات (درصد از سود)
پرداخت‌های بازنشستگی، مالیات‌های کارفرما	۱		۳۶	۱۰ درصد	حقوق بالا	۱۱/۳
مالیات بر درآمد شرکت	۱		۱۲	غیرقابل اعمال	درآمد قابل مالیات	۰
تمدید جواز تجارت	۱		۰	سالانه ۱۰۰ ریال قطر	میزان ثابت	۰
تمدید ثبت ماشین‌آلات	۱		۰		میزان ثابت	۰
کل	۴		۴۸			۱۱/۳

۲-۵-۲. قوانین و مقررات مالیاتی

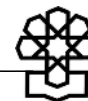
قوانین و مقررات در کشورهای عربی، از جمله قطر، در جهت کارآمدتر کردن نظام حقوقی و نهادهای قانونی اصلاح شده‌اند. قانون اصلی مالیاتی در این کشور قانون شماره ۲۱ است که در سال ۲۰۰۹ توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تصویب شد.^۲ شرکت‌ها، جز آنهایی که تحت مالکیت طرف‌های قرارداد در حوزه خلیج فارس^۳ هستند، مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نخواهند شد. مالیات بر درآمد شرکت‌ها، از جمله مالیات بر فروش دارایی شرکت، مشمول عوایدی است که در قطر به دست می‌آید. به موجب بخشنامه ۲۰۱۱/۴ مصوب وزارت امور اقتصادی و دارایی، «شرکت‌های معاف از پرداخت مالیات بر درآمد باید همچنان اظهارنامه ثبت کنند، مشروط بر اینکه سرمایه این شرکت‌ها حداقل ۲ میلیون ریال قطر یا درآمد سالانه آنها حداکثر ۱۰ میلیون ریال باشد».^۴

1. Ibid, p. 73.

2. PWC (2011), "PwC Middle East Tax and Legal Update", Available online at: <http://www.pwc.com/m1/en/assets/document/metlu-report-2012.pdf>, P. 25.

3. Gulf Contracting Companies (GCC)

4. PWC (2011), op. cit., p. 28.

در این کشور، مانند عربستان و امارات، مالیات مضاعف پرداخت نمی‌شود و برای هر پایه مالیاتی تنها یک مالیات پرداخت می‌شود.^۱

درآمد اشخاص حقیقی از مالیات معاف است. سود سهام از پرداخت مالیات معاف است. پروژه‌های مهم، در صورت برخورداری از شرایطی، مشمول معافیت مالیاتی ده‌ساله خواهند بود.^۲

این کشور، مانند عربستان و بسیاری از کشورهای عربی، سیستم خوداظهاری را در قوانین و مقررات خود به رسمیت شناخته است. بر این اساس، کشور قطر قوانین و مقررات خود را اصلاح کرده است تا از یک‌سو، اجرای قانون را تسهیل نمایند و از سوی دیگر مداخلات ممیزهای مالیاتی یا دیگر مقامات دولتی را به حداقل برسانند.^۳

منابع و مآخذ

الف) گزارش‌های بانک جهانی

1. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business in 2006: Creating Jobs, 2006, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
2. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business: How to Reform, 2007, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
3. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business in 2008: Comparing Regulation in 178 Economies, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
4. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business in 2009, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
5. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business: Reforming through Difficult Times, 2010, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
6. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business: Making a Difference for Entrepreneurs, 2011, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
7. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business: Doing Business in a More Transparent World, 2012, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
8. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business: Smarter Regulations for Small and Medium-Size Enterprises, 2013, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
9. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business in the Arab World 2012, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
10. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Singapore, 2012, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.

1. Doing Business in the Arab World 2012, op. cit., p. 60.
2. Enterprise Ireland, 2009, op. cit., p. 26.
3. Doing Business in the Arab World 2012, op. cit., p. 60.

11. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Hong Kong SAR (China), 2012, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
12. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Singapore, 2013, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
13. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Doing Business: Economy Profile: United Arab Emirates, 2013, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
14. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Saudi Arabia, 2013, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.
15. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Doing Business: Economy Profile: Qatar, 2013, available online at: <http://www.doingbusiness.org>.

ب) مقالات

۱۶. کاشانی‌پور، محمد، علی، رحمانی، جابر، هادی‌نژاد. بررسی تأثیر کاهش نرخ مالیات در سال ۱۳۸۰ بر سیاست تقسیم سود، مجله توسعه و سرمایه، سال دوم، ش ۳، ۱۳۸۸.
17. "Singapore Income Tax System & Tax Rates", available online at: <http://www.guidemesingapore.com/taxation/topics/Singapore-tax-rates>.
18. "Inland Revenue Authority of Singapore (IRAS) replaces its taxation system and enhances document management processes", available online at: www-304.ibm.com/easyaccess/fileserv?contentid=204012.
19. "Tax filing rates in Singapore", taxsg.com/2012/04/23/tax-filing-rates-in-singapore/, 23 April 2012.
20. Asher, Mukul G., Tax Reform in Singapore: Working Paper No. 91, Asia Research Center, 1999.
21. Bruce, Donald & Fox, William F., "E-Commerce in the Context of Declining State Sales Tax Bases", 2000, available online at: <http://cber.bus.utk.edu/ecommm.pdf>.
22. Chemingui, Mohamed A. and Lofgem, Hans, "Tax Policy Reform in Saudi Arabia: A General Equilibrium Analysis", 2004, Available online at: www.mafhoum.com/press7/232E12.pdf.
23. Cullen, Richard and Simmons, Richard S., "Tax Reform – and Democratic Reform – in Hong Kong: What Do the People Think?", British Tax Review, Vol. 6, 2008, available online at: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2165160.
24. Deloitte, "UAE Highlights", 2011, Available online at: http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Germany/Local%20Assets/Documents/04_Steuerberatung/2011/UAE.pdf.
25. Deloitte, UAE Highlites, 2012 Available online at: http://www.deloitte.com/assets/DcomGlobal/Local%20Assets/Documents/Tax/Taxation%20and%20Investment%20Guides/2012/dttl_tax_highlight_2012_UAE.pdf.
26. Enterprise Ireland, "A Guide to Company Setup in United Arab Emirates, Qatar & The Kingdom of Saudi Arabia 2009, Available online at: <http://www.jaicc.ie/sites/jaicc.test.drupal.web.ie/files/Qatar%20,%20UAE%20,%20Saudi%20Arabia%20-%20A%20Guide%20to%20Company%20Setup.pdf>.
27. Holland, David & Vann, Richard J., "Income Tax Incentives for Investment" in Thuronyi, Victor (ed.), Tax Law Design and Drafting, International Monetary Fund Publication, 1998.
28. Janus Corporate Solutions, Singapore Tax Report, 2012, available online at: <http://www.guidemesingapore.com/docs/singapore-taxation-handbook.pdf>.
29. Jenkins, Glenn & Khadka, Rup, "Tax Reform in Singapore", Development Discussion Paper No. 644, Harvard Institute for International Development, 1998.

30. PKF, "Doing business in the UAE", Available online at: <http://www.pkf.com/media/131854/doing%20business%20in%20the%20uae.pdf>.
31. Poterba, James, "Corporate Payout Policy", American Economic Review, 94, 2004.
32. PWC, "PwC Middle East Tax & Legal Update", 2012, Available online at: <http://www.pwc.com/m1/en/assets/document/metlu-report-2012.pdf>.
33. Simplified Tax Filing via Form C-S available online at: <http://www.rikvin.com/accounting/simplified-tax-filing-via-form-c-s/>
34. Singapore tops World Bank's charts for the 6th year, Available online at: <http://www.guidemesingapore.com/blog-post/singapore-business/singapore-tops-world-banks-charts-for-the-6th-year>.
35. Taxation and Investment in Singapore (Reach, Relevance and Reliability), 2012, A Publication of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, Available online at: www.deloitte.com/assets/.../dttl_tax_guide_2012_Singapore.pdf,
36. The Inland Revenue Department of Hong Kong (SAR), "A Brief Guide to Taxes Administered by the Inland Revenue Department", 2012 – 2013.
37. The Inland Revenue Department of Hong Kong (SAR), "A Brief Guide to Taxes Administered by The Inland Revenue Department", 2012 – 2013, Available online at: www.ird.gov.hk/eng/pdf/tax_guide_e.pdf.
38. The International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank, Paying Taxes 2011(The global picture), available online at: www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/pdf/paying-taxes-2011.pdf.
39. The World Bank, "Improving taxpayer service and facilitating compliance in Singapore", No. 48, 2000, Available online at: www1.worldbank.org/prem/PREMNotes/premnote48.pdf.
40. The World Bank/IFC/ PWC (PricewaterhouseCoopers International Limited), Paying Taxes 2013 (The Global Picture), available online at: <http://www.doingbusiness.org>.

ج) وبسایتها

41. <http://www.gov.hk/en/residents/taxes/etax/>
42. <http://www.guidemesingapore.com/taxation/reports/singapore-tax-amendments>
43. <http://www.iras.gov.sg/irasHome/page04.aspx?id=10258>.
44. <http://www.lowtax.net/lowtax/html/hongkong/jhktx.html>.
45. <http://www.rikvin.com/taxation/singapore-corporate-tax-rates/>
46. http://www.taxnews.com/news/Hong_Kong_Government_Publishes_Final_Tax_Ref orm_Report_27590.html.
47. www.iras.gov.sg/irashome/page.aspx?id=1746.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۱۵۲

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: عملکرد کشورهای موفق در بهبود رتبه پرداخت مالیات در گزارش «انجام کسب‌وکار» بانک جهانی

نام گروه: مطالعات محیط کسب‌وکار

تهیه و تدوین: فائزه عامری

ناظر علمی: فرید قادری

مقتضی: رضا عبداللهی (عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات)

ویراستاران تخصصی: احمد مرکزمالگیری، موسی شهبازی‌غیائی

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. محیط کسب‌وکار

۲. پرداخت مالیات

۳. شاخص سهولت انجام کسب‌وکار

۴. بانک جهانی

۵. مقررات‌گذاری

۶. قانون‌گذاری

۷. حقوق و اقتصاد

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۵/۲۶